Published and distributed under permit No. 208 authorized by the Act of Oct. 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By order of the president, A. S. Burleson, Postmaster General.

Največji slovenski tednik v Združenih državah

Izhaja vsako sredo.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.96
Za nečlane.....$1.50
Za inozemstvo.....$2.00

NASLOV uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2487

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

Subcription price:
For members, yearly..$0.96
For nonmembers.....$1.50
Foreign Countries.....$2.00

OFFICE OF PUBLICATION:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telephone: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 8.—Štev. 8. Chicago, Ill., 25. februarja (February) 1920. Leto VI. Volume VI.

VAŽNO ZA JUGOSLOVANE, KI ODHAJAJO V STARO DOMOVINO.

Washington, D. C. — (Iz urada poslaništva države SHS). — Opozarjam vse Jugoslovane, ki imajo namen odpotovati v staro domovino na sledeči odlok belgradske vlade:

"Ker se nahaja v Ameriki veliko število žigosanih kron, katere prodajajo razni denarni mešetarji in banke Jugoslovanom, ki odhajajo v staro domovino, se opozarja vse državljane države SHS, da je prepovedno uvažati krone kakoršne koli v Jugoslavijo ker nimajo nobene vrednosti. Kajti krone, ki se nahajajo v inozemstvu, žigosane pravilno ali nepravilno, jugoslovanska država ne smatra več za njen denar. Vse krone kupljene v inozemstvu se ne morejo izmenjati v Jugoslaviji.

Vsled tega je zabranjeno vsem državljanom SHS kupovati krone v inozemstvu ampak, da oni, ki imajo namen potovati v staro domovino, da tukaj kupijo čeke glaseče se na dolarje in iste potem izmenjajo v Jugoslaviji.

Objavljeno je že bilo iz tega urada, v katerih bankah je mogoče dobiti ček glaseč se na dolarje, namreč pri **Columbia Trust Co., 60 Broadway, New York** in pri **American Express Co." 65 Broadway, New York** ali pa pri njenih podružnicah, ki jih ima v vseh večjih mestih Zdr. držav. Te banke izdajajo čeke v polni vrednosti dolarjev na **"Priviligirano narodno banko" v Belgradu.**

Poslaništvo države SHS poroča naknadno, da se ti čeki izplačujejo v polni denarni vrednosti po dnevnem kurzu in sicer v novih deželah države SHS v kronah in v starih pa v dinarjih. Čeke izmenjajo vse banke v Jugoslaviji in ne samo v "Priviligirani narodni banki" v Belgradu, kot je bilo splošno mnenje.

S. Y. Gruič, poslanik.

Wilsonov odgovor v zadevi jadranskega vprašanja.

Washington, 20. feb. — Predsednik Wilsonov odgovor ententnim zaveznikom v zadevi jadranskega vprašanja bo odposlan jutri na pristojno mesto v Pariz. Wilson ga je sam sestavil ter izročil pomožnemu državnemu tajniku Polku, da ga pregleda in pošlje naprej.

Nihče izmed višjih uradnikov ni hotel doslej pojasniti vsebine Wilsonovega odgovora; pač so pa mnenja, da predsednik Wilson odločno obstoja pri svojih zahtevah, kakoršne je glede Jadrana že zaveznikom pojasnil; pred vsem, da ne odobrava zloglasnega tajnega londonskega pakta.

Admiral Peary, odkritej Severnega tečaja umrl.

Washington, 20. febr. — Danes je umrl tukaj na svojem domu upok. podadmiral Robert E. Peary, ki je zaslovel l. 1909 vsled odkritja Severnega tečaja. Pokojnik je bil časten član številnih akademij in znanstvenih društev; dosegel je 64 leto starosti.

Povodom njegove smrti je poslal pokojnikovi soprogi iskreno sožalje tudi predsednik Wlson.

Nameravana prodaja nemških parnikov ustavljena.

Washington, D. C. 19. febr. — Ker je nameravala vlada prodati vse svoječasno zasežene nemške parnike, je vsled tega vložil pritožbo znani časnikar W. R. Hearst na najvišjem sodišču.

Danes je sodnik Thomas J. Bailey ugodil Hearstovi pritožbi s tem, da je nameravano prodajo začasno prepovedal.

Država Michigan je zoper sušo. Ljudstvo noče vpoštevati postav. Strah pred ustajo.

Navzlic temu, da je letos 16. jan. stopila splošna prohibicija v veljavo, se naša severozapadna država Michigan ne ozira dosti nanjo.

Te dni je došlo v urad majorja A. L. Darlymple, prohibicijonjskega ravnatelja osrednih držav iz Gornjega Michigana poročilo, da je nastala ondi prava revolucija v tej zadevi.

V Gornjem Michiganu so potegnili razni državni uradniki, šerifi in celo policaji— z ljudstvom, ker se nočejo več ozrati na postavne določbe prohibicije. V tem delu države je nad 1000 (tisoč) prostorov, kjer se skrivoma kuha žganje in spravlja v promet. Te žganjekuhe so noč in dan "busy". — V teh krajih izdeluje ljudstvo doma tudi vino ter pivo, vsebujoče nad 5 odstotkov alkohola. Če pride kak finančni uradnik uradnim potom na ogled, ga ljudstvo enostavno s silo napodi. Največ so pri tem početju prizadeti Italijani.

Oblasti so vsled tega v veliki zadregi in stiski. Major Darymple iz Chicaga je že celo zadevo naznanil washingtonski vladi. Zaeno jo je pa tudi naprosil vojaške pomoči, da bo zamogel zadušiti protiprohibicijsko ustajo v Michigann.

Posledice prohibicije.

Washington, D. C. 19. feb. — Senator Warren je danes svojim tovarišem omenil, da bode vlada Združenih držav potrošila na leto najmanj $50,000.000 (petdeset milijonov) dolarjev za postavno uvedbo prohibicije.

Navedeni senator je izdelal zajedno nov zakonski načrt za postavno uvedbo splošne prohibicije in za ustanovitev vladnih skladišč. Namen te postave je, da naj vlada pazi ter čuva na opojno pijačo, dokler ne bo spravljena v promet v zdravilne svrhe. Na podlagi te postave ne bo vlada zahtevala preje davka (carine) od pijače, dokler ne bo prodana. Kdor bo hotel vzeti visko iz teh skladišč, bo moral plačati $6.40 davka od galone.

Tolažba za žejne.

Washington, D. C. 20. feb. — Demokratski kongresnik Minahan iz New Jersey-a je izdelal dostavek k znani Volsteadovi zakonski predlogi, da naj bi bila dovoljena prodaja 2.75 dost. piva ter 10 odst. vina v onih državah, kjer ljudstvo to s splošnim glasovanjem določi. S to točko se bo bavila kongresna in senatska zbornica pri prihodnjem zasedanju.

Razna poslaništva v Washingtonu so postala tudi suha.

Washington, D. C. 22. febr. — Navzlic splošne prohibicijske postave, so imela razna poslaništva tujih držav tukaj v Washingtonu posebni privilegij, da se je lahko v teh uradih pilo. Ker so pa imela ta poslaništva zadnji čas izvanredno dosti obiskovalcev od strani prijateljev uradnikov, ki so hodili na obiske samo zaradi pijače, so prišli poslaniki končno do prepričanja, da ti uradi niso hoteli, ali gostilne. Vsled tega so sklenili, da se ne bo smelo v uradu poslaništev več piti opojnih pijač (šampanca??) ampak samo — vodo.

Podpora invalidom zvišana.

Washington, D. C. — Posebni odsek kongresne zbornice je potrdil zakonski načrt, da bo vlada plačevala pohabljenim doslužnim samskim vojakov $100.— mesečne podpore, oženjenim pa $120.—

Iz urada duhovnega vodje K. S. K. J.

S prvo postno nedeljo 22. februarja se je pričela velikonočna doba; to je oni čas, v katerem mora vsak praktičen katoličan pristopiti k sv. obhajilu. Ta doba traja do prve nedelje po Binkoštih, ali do praznika Presv. Trojice, to je do 30. maja.

K naši Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti zamorejo spadati edino le praktični katoličani. Torej je dolžnost vsakega člana K. S. K. J., da pristopi v tem času k sv. Zakramentom. Kot duhovni vodja K. S. K. J. prosim in opominjam vsa naša društva, da pristopijo korporativno v svojih župnijskih cerkvah k sv. obhajilu, kjer je to le mogoče. Zapomnijo naj si društva, da s tem koristijo samim sebi in dajo lep vzgled tudi drugim.

Koristijo samim sebi s tem, ker se pokažejo skupno kot zavedni katoličani. Ko jih drugi vidijo, kako so složni in vneti za sveto stvar, tedaj tudi oni želijo, da bi spadali k takemu navdušenemu društvu. Društvo, katero se ne sramuje javno nastopiti, bo rastlo in napredovalo; društvo, katero se pa nikdar v javnosti ne pokaže in zlasti še, katero nima toliko verske zavednosti, da bi skupno pristopilo k sv. obhajilu, tako društvo je podobno na jetiki umrajočemu človeku. Članstvo takega društva se bo vedno manjšalo; člani le redko prihajajo k sejam in slednjič se sliši, to društvo je prenehalo poslovati. To je fakt. Po tem potu so korakala vsa naša bivša društva.

Društva, ki pristopajo skupno k sv. obhajilu dajejo lep vzgled vsem drugim v župniji. Ni lepšega, nego pogled na močno društvo, ki pristopi skupno k mizi Gospodovi, k sv. obhajilu. Naši nasprotniki in zlasti naši slovenski odpadniki, kaj radi povdarjajo, kako naša sveta vera propada. Nikdar ne gredo v cerkev, nikdar ne vzamejo v roke katoliškega časnika, kjer bi čitali o napredku naše sv. vere, v svojem egoizmu mislijo, da so oni vse in ker so oni odpadli, tedaj mislijo, da je že v resnici vse odpadlo od katoliške vere. Oni ne molče. Satan ne miruje nikdar; bojuje neprestan boj proti Bogu in proti Njegovi Cerkvi. Tedaj pa nastopijo naša društva javno. Ne sramujejo se pokazati, da so katoličani. Tu je dejstvo, ki se ne da zanikati. Ob tem dejstvu morajo molčati naši najhujši nasprotniki.

Draga mi katoliška društva, spadajoča h Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, bodite dober vzgled v svojih naselbinah, bodite v prvih vrstah zavednih katoličanov, bodite desna roka župnikova v vaših župnijah. Ako tako ravnate, dosegli boste občudovanje od vseh in naklonjenost in ljubezen svojega župnika. Draga društva in njih uradniki, ako bo vaše načelo, da želite biti voditelji slovenskih katoličanov v Ameriki, tedaj bo zadonel glas po Ameriki: To je Jednota, katero želimo po naših naselbinah.

Drago mi članstvo K. S. K. J., imejte vedno pred očmi namene, radi katerih so vstanovili naši prvaki, kot Rt. Rev. Jos. Buh, Father Šušteršič, Father Šavs in drugi našo Jednoto. Ti možje niso spali, niso križem rok držali, niso svoje časti iskali, delali so neumorno in sad njihovega truda je naša dična K. S. K. Jednota. Hvaležnost dolgujemo ustanoviteljem naše Jednote in najlepšo zahvalnost jim bomo izkazali s tem, da jo ohranimo na isti trdni verski podlagi, na katero so jo oni postavili. Zaradi tega kličem Vam še enkrat: pristopajte skupno k velikonočni dolžnosti, kjer je to le mogoče; kjer pa ni mogoče, naj pa vsakdo posamezno opravi to svojo dolžnost brez vsakega izgovarjanja. Vsakdo ve, da je to njegova sveta dolžnost, ako hoče še v nadalje ostati praktičen katoličan. Ako pa ni praktičen katoličan, pa ne spada v našo Jednoto.

Na vsa društva sem poslal spovedne listke. Večinoma so mi tajniki že poslali potrdilo, da so jih prejeli. V slučaju, da jih katero društvo še ni dobilo, naj se mi nemudoma javi in mu jih hočem takoj poslati. Obračam se torej še enkrat s prošnjo do vsega članstva, da, kakor hitro član opravi sv. spoved, da izroči spovedni listek svojemu tajniku; tajniki pa naj mi takoj po preteku velikonočnega časa sporoče, če so vsi člani opravili velikonočno dolžnost ali ne. Član, ki ni opravil radi zanemarjenosti svoje velikonočne dolžnosti, se ima postaviti pred društveno poroto in se mora naznaniti glavnemu tajniku kot suspendovan član. Društvene tajnike prosim za točnost in resničost.

S srčnim pozdravom na vse članstvo K. S. K. Jednote.

Vaš **Frančišek Ažbe,**
duhovni vodja.

Znižana poštnina za lokalna pisma.

Washington, 20. feb. — Danes je senatski odsek za poštne zadeve sprejel nameravani zakonski načrt za uvedbo samo 1c poštnine za lokalna pisma.

Zmaga sufragetk.

Santa Fe, N. Mex. 19. feb. — Tukajšnja poslanska zbornica je danes odobrila zvezni amendment za splošno žensko volilno pravico z 36 proti 10 glasovi. Senatska zbornica je to resolucijo že včeraj odobrila z 17 proti 5 glasovi. Zdaj se pričakuje, da bo označeno resolucijo guverner Larrazolo v soboto podpisal.

New Mexico (Nova Mehika) je dva in trideseta država, v kateri so zmagale sufragetke. Do bo stopil ta amendment v splošno veljavo, ga morajo še štiri države sprejeti; šest držav ga je pa že zavrglo.

Charlestown, W. Va. 19. feb. — Državni guverner Cornwell je danes sklical posebno zasedanje zakonodajne zbornice na 27. februarja t. l. Med raznimi važnimi točkami pride na dnevni red tudi zvezni amendment za žensko volilno pravico.

Umor vsled prepira o jadranskem vprašanju.

Hammond, Ind. 19. feb. —Pred tukajšnjo poroto se je vršila danes zanimiva obravnava pri kateri se je zagovarjal Italijan Frank Pedroni, ker je nedavno v prepiru umoril Avstrijca Frank Petrich-a (morda Slovenca-Petrič?)

Oba sta se nedavno sprla zaradi nasprotnih mišljenj jadranskega vprašanja. Pedroni je naturaliziran ameriški državljan, Petrich je bil pa nedržavljan in avstrijski "rdečkar?" V tem sporu je Pedroni Petrichu omenil, da bodo že Združene države ukrenile potrebne korake, da bo to vprašanje na pravičen način rešeno. Na to se je Petrich izrazil, da naj gredo Združene države k vragu. Pedronija je ta kletev tako ujezila, da je svojega nasprotnika na mestu ustrelil, ter se nato javil policiji.

Porota je potrebovala samo nekaj minut da je morilca Pedronija popolnoma oprostila z ozirom na njegov izvanredni? patriotizem.

Roparski umor.

Minulo soboto ponoči se je izvršil v hiši na 218 W. 24. Pl. v Chicagu roparski umor, kojega žrtev je postal 50 letni Hrvat Nikolaj Mikulič. Neka ženska ga je našla naslednji dan mrtvega, na kar je takoj obvestila policijo.

Mikoliča je ponoči napadel njegov sosed William Yasillo, ker je slutil, da ima nacvdenec pri sebi dosti denarja.

Ko je dospela policija na lice mesta je našla Mikoliča na tleh ležečega. Glava, katero mu je morilec zavil v sukujo, je bila vsa razbita s sekiro; denar in druge vrednosti so bile vse pokradene. Pri preiskavi so detektivi še isto uro aretirali Yasilla, ker so našli pri njem še okrvavljeno sekiro. Yasillo in njegova žena odločno zanikavata ta roparski umor.

Pok. Mikolič je bil samec ter je delal pri cestno železniški družbi v Chicagu zadnjih 20 let.

Smrt odlikovane opice.

Indianapolis, Ind. 19. feb. — Na tukajšnjem vojaškem zrakoplovnem vežbališču v Speedway parku je danes zmrznila neka opica, ki je bila od francoske vlade odlikovana z vojnim križcem. Ta opica, katero so imeli ameriški vojaki na francoskem za "maskota" je rešila dvema francoskima vojakoma življenje.

New York, največje mesto na svetu.

New York, N. Y. 22. feb. — Na podlagi poročil uradnikov sedanjega ljudskega popisovanja, bo dobilo mesto New York prvenstvo svetovne metropole. Tekom zadnjih 10 let, je namreč mesto New oYrk tako naraslo, da šteje sedaj približno 8 in pol milijona prebivalcev, ali za poldrugi milijon več kot London. Natančno uradno poročilo o ljudskem štetju mesta New York bo objavljeno dne 15. marca t. l.

Ameriška moka za gladno Evropo.

New York, N. Y. 22. feb. — Vlada Združenih držav je prejela te dni pismeno prošnjo, da naj proda žitna korporacija deset milijonov sodov moke stradajočim prebivalcem Poljske, Avstrije, Ogrske, Češke in Armenije. To prošnjo je predložila Ameriška "Relief" administracija z opombo, da naj naša vlada reši pogina lakote na milijone prizadetih Evropejcev. Označeno prošnjo je podpisal tudi znani Herbert Hoover, dalje kardinal Gibons in Samuel Gompers.

Slaba kupčija.

Washintgon, D. C. 20. feb. — Vlada bo prodala velike tovarne smodnika v Nitro, W. Va. za osem in pol milijonov dolarjev, za katere je morala plačati za časa vojne nad $70,000.000.

Premija na naše poštne nakaznice v Kanadi.

Ottawa, Kanada, 23. feb. — Kanadski poštni department je danes določil 10 odst. premijo na vsako poštno nakaznico izdano v Združenih državah. Označena premija je določena v svrho zaščite angleške denarne vrednosti, oziroma vednega padanja šterlingov.

Nemiri na Irskem.

Dublin, 20. feb. — Že od ranega jutra danes do pozne noči se vršijo po dublinskih cestah krvavi nemiri med prostovoljci Sinn Feinove (uporne) stranke, ter med vojaštvom in policijo; na obeh straneh je številno mrtvih in ranjenih.

Resignacija jugoslov. kabineta.

Pariz, 21. feb. — Ker so vsi člani jugoslovanskega kabineta v Belgradu podali svojo ostavke, je bilo bivšemu ministrskemu predsedniku Stojan Protič-u naročeno, da naj sestavi novi kabinet. Kabinet Ljube Davidovič-a je odstopil vsled tega, ker prestolonaslednik ni hotel odobriti razpisa za ustavotvorno narodno skupščino. Dalje prihaja semkaj iz Belgrada poročilo, da bo ostal dosedanji zunanji minister Trumbič še na svojem mestu.

Nemčija prosjači.

Berlin, 22. feb. — Vsled vedno bolj in bolj padajoče cene nemške denarne valute (marke), se je neka posebna komisija obrnila na vlado za odpomoč v teh razmerah. Ta komisija prosi vlado, da naj se obrne na zaveznike, katerim naj razloži ves bedni položaj ljudstva sedanje Nemčije. Nemčija je postala vsled izgubljene vojne prava siromakinja. Nima več kredita, denarja, trgovine in svojih obširnih kolonij v Afriki. Njene ekonomske razmere so sedaj padle tako nizko, da se je bati najhujšega.

Naval v Evropo.

Ženeva, Švica, 19. feb. — Zadnje dni je odpotovalo preko Švice na tisoče in tisoče Čehov, Poljakov in Jugoslovanov, vračajoči se iz Amerike v staro domovino. Vsi ti so večinoma delavci. Ameriko zapuščajo vsled splošne prohibicije. Pravijo, da če mora človek trdo delati po 10—12 ur dnevno, naj bi bil tudi postavno opravičen do kozarca kake krepčilne pijače. — Največ inozemskih delavcev bo pa zapustilo Združene države letošnjo spomlad.

Zanimiva obravnava.

London, 19. feb. — Ena izmed najbolj zanimivih obravnav v svetovni zgodovini se prične jutri v Parizu, kjer bo določena usoda ter kazen za številne nemške vojne povzročitelje. Člani tribunala zaveznikov so: Lord Birkenhead za Anglijo; M. Ignace za Francijo in M. Jacquemain za Belgijo.

Ker bo vzelo za sestavo obtožnice več časa, bode ta komisija isto izročila nemškemu justičnemu ministru šele čez nekaj tednov. Na zatožno klop pred tribunal zaveznikov bo stavljenih okrog 900 Nemcev.

Novi angleški poslanik za Združene države.

London, 21. februarja. — List "Times" poroča iz zanesljivega vira, da bo imenovan za poslanika Združenih držav Sir Auckland Geddes, ki bo v kratkem nastopil svojo diplomatsko službo v Washintgonu.

Goriški mestni svet je podal demisijo. Vsi mestni očetje so odložili svoje mandate. Neposredni vzrok temu koraku ni znan. Gospodarstvo goriškega mesta je slabo, kakor je bilo pod Lahi vedno, župan Bombig ima mnogo nasprotnikov. Med Lahi v Gorici sta dve struji, ena skrajno sovražna Slovencem, druga spravljiva. Občinske posle vodi do novih volitev sedanji sindaco Bombig.

Windischgraezovi gozdovi. Kakor nam poročajo je prodal knez Windischgraetz, ki biva sedaj v Švici, eksploatacijo svojih obsežnih gozdov za dobo 20 let za 84 miljonov lir neki ameriški tvrdki v Washingtonu. Nevemo, ali je Windschgraetz upravičen prodajati svoje gozdove, ko še ni rešeno vprašanje, komu bo definitivno pripadel teritorij, na katerem se nahajajo ti gozni kompleksi.

DRUŠTVENA NAZNANILA IN DOPISI.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika društva sv. Vida št. 25. K. S. K. J. Cleveland, Ohio, se uradnim potom sledeče naznanja članom in članicam našega društva glede Mladinskega oddleka K. S. K. Jednote:

Otroci se sprejemajo v ta oddelek k društvu od 1. do 16. leta starosti in so zavarovani po "Juvenile Insurance Table" od $17. do $450. — kakor je bilo razvidno iz lestvice priobčene v "Glasilu" dne 4. febr. t. l. štev. 5 Asesment za otroke znaša samo 15 centov mesečno stalno od 1. leta do 16. leta starosti. Novo pristopli otroci morajo biti zdravniško preiskani; ta preiskava stane za vsakega otroka 50c; pristopnina za društvo in K. S. K. J. pa 50c. skupaj torej vsega skupaj $1.— ob času pristopa.

Otroci se sprejemajo v društvo in K. S. K. J. kojih oče ali mati (stariši) sta tudi člana društva in K. S. K. Jednote; poleg tega lahko pristopijo v ta Mladinski oddelek tudi otroci takih starišev, ki niso člani društva in K. S. K. J. pod pogojem, da se kaka oseba, ki je član(ica) društva in K. S. K. J. zaveže, da bo redno plačeval asesment in skrbel, da bodo otroci vzgojeni v katoliškem duhu.

Nadalje se naznanja članom našega društva, da, kateri želijo vpisati svoje otroke v Mladinski oddelek K. S. K. J. bo posebni sprejem otrok **pri prihodnji seji dne 7. marca t. l. ob 3. uri popoldne**; pri tej seji bo navzoč tudi društveni zdravnik za preiskavo otrok. Torej so prošeni člani(ice) da pripeljejo svoje otroke ob določenem času glede pristopa. Vsak novi kandidat Mladinskega oddelka na gori omenjeni seji dobi brezplačno lep znak Mladinskega oddelka K. S. K. J.

S sobratskim pozdravom

Josip Russ, tajnik.

NAZNANILO.

Stem se naznanja članom dr. sv. Valentina štev. 145 v Beaverfalls, Pa., da je naše društvo na zadnji seji 8. febr. odobrilo sledeče točke:

I.) Vsak član mora plačati $1. — (en dol.) v našo društveno blagajno. To je društvo sklenilo zato, ker smo imeli l. 1919 vedno po enega, ali dva člana na bolniški podpori in se je društvena blagajna zelo oslabila. — Članom je gotovo znano, da sedaj ne moremo prirejati veselic kot svoječasno radi splošne prohibicije; zato pa moramo za društveno blagajno gledati na druge načine.

II.) Ker je naše članstvo raztreseno posamezno, ali z družinami po raznih mestih izven društvenega sedeža, zato ne morejo priti isti k skupni društveni velikonočni (uskrsnoj) spovedi. Zato je društvo sklenilo, da naj vsak tak član(ica) opravi svojo velikonočno dolžnost tam, kjer mu je najbližje in najbolj primerno in kadar mu okoliščine ter čas dopuščajo.

Opozarjam pa člane, da se vsakdo pravočasno izkaže s potrdilom opravljene velikonočne (uskrsne) sopvedi, ker tako društvena in Jednotina pravila zahtevajo. — Če so te dolžnosti izvršili naši stariši, čemu bi jih ne tudi mi?

III.) Ker se je naš stari predsednik zahvalil na časti, je društvo izvolilo za novega predsednika sobr. Alojz Cvetniča in zajedno tudi za začasnega zastopnika.

Člani so prošeni, da bolj redno prihajajo k mesečnim sejam. Glede asesmentov se moram pohvalno izraziti, ker jih vsakdo točno plačuje kakor določeno; ali treba je, da prihajajo člani tudi redno k sejam, da se lahko kaj umestnega predlaga in določi za dobrobit društva. — Kako zamore oni član kaj ugovarjati sklepu seje, ko ga sploh ni bilo zraven? Seje se vrše zato, da se na njih razmotriva ter določa kaj koristnega za društvo in članstvo. Vsakega člana je dolžnost, da kaj dobrega za društvo stori; članom, ki se ogibajo sej, ni napredek društva pri srcu. — Ne zamerimo onemu, ki ima važen vzrok za odsotnost, da je bolan, če dela, ali ima kako drugo važno oviro. Kdor pa iz same malomarnosti rajše doma sedi, namesto da bi prišel k seji, ta ni vesten (dober) član društva. — Član čimveč (više) čuje, više zna. Tako je tudi če biramo na izpraznjeno mesto kakega odbornika. Morda zna dotičnik čitati in pisati, a vseeno odkloni kandidaturo, kakor bi ne znal tega. Tudi jaz nisem znal s prva; hodil sem pa redno na seje, kjer sem se naučil. Nikdo se ni še kak učenjak rodil. Človek mora sam gledati in skrbeti da se vedno bolj izobražuje, da s tem lahko pomaga sebi in svojim bližnjim, bratom.

Delujmo torej složno roko v roki, ter skušajmo pridobiti vsak po enega novega člana, kar nam bo v ponos, korist in čast.

Člani, ki imajo troke, naj jih zapišejo v Mladinski (dečinski) oddelek, ker sedaj so za ta oddelek nova (boljša) pravila v veljavi, ker se plačuje v obče več posmrtnine kot v minulem času. In če odide večina članov v stari kraj, naj saj njih mladina ostane pri društvu.

Sobratski pozdrav

Josip Kemfelja, I. tajnik.

Aliquippa, Pa.

Spoštovani sobrat urednik:—

Tukajšnjih delavskih razmer ne bom opisoval na široko; omenim le toliko, da bomo deležni 10 odstot. daru od kompanije. Pa kaj je 10 odst. poboljšanje plače, pri tej neznanski draginji? Življenske potrebščine so se namreč podražile za 5 krat toliko. Cena gre vedno navzgor, kot telovadec po drogu. Daleč, daleč smo že prišli v Ameriko — z draginjo! To gotovo tudi povzroča, da se naše ljudstvo seli, v staro domovino. Dne 10. februarja je odpotovalo v Jugoslavijo sedem rojakov iz naše naselbine.

Dne 14. februarja t. l. sta obhajala občespoštovana Mr. Fred Ogolin in Mrs Ogolin iz Ambridge, Pa., pri svojem zetu Martin Habič-u svojo srebrno poroko, oba še zdrava in čila. Slavnost se je vršila v krogu njenih ožjih sorodnikov in sicer so se iste vdeležili: njihov sin Fred Ogolin ml., hčere Mary, Ana in Zofija, ter zeta Habič in Petrič ter njih ožji sorodnik Frank Habič. Njegova soproga je imela v oskrbi postrežbo. — Pri tej priliki se naravno nismo ozirali na stroge postave suše, ampak smo se krepčali z izborno domačo kapljico. Da bi pili vodo na kaki slovenski srebrni poroki, tega še ni bilo in ne bo.—

Jubilar, Mr. Ogulin, kot dobri mož, ljubeči oče in v obče čislan rojak je v tej veseli družbi na obširno govoril da je danes bolj vesel, srečen in zadovoljen kot pa pred 25 leti, ko je stopil v zakonski stan. Besede govornika so nam vsem segale do srca. Saj je res tudi lahko zadovoljen ter srečen v krogu svojih že dorastlih pridnih otrok.

Vsi navzoči so jubilarjema čestitali in želeli dočakati še biserne poroke; tako je slavljenca pozdravil in jima čestital tudi Frank Habič. — Živela cenjena Ogolinova družina!

Poročevalec.

Calumet, Mich.

Cenjeni sobrat urednik:

Ker ne vidim nobenega dopisa iz naše slovenske naselbine, sem se namenil, da jaz nekoliko poročam, kako se imamo v tem snežnem Calumetu. Snežni je res, ker imamo ravno te dni pravo sibirsko zimo. Človek mora imeti prav gorko obleko, da more kljubovati taki zimi.

Na delavskem polju je še dosti povoljno. Dela preveč, ker delavcev primanjkuje, ter se še vedno pridno izseljujejo od tukaj v druge kraje. Naših rojakov, je že mnogo odšlo, posebno pa gredo najrajši v Detroit, Mich. Tam imajo večjo plačo, ter boljše delo, če so pa povsem zadovoljni ne vem? Prav lepo število onih ki so šli od tukaj so člani našega društva sv. Petra št. 30. Ker se je pa, to vem gotovo — tudi od drugod naselilo v Detroitu več rojakov, ki so člani naše K. S. K. Jednote, bi bilo jako koristno, če bi poskusili tam ustanoviti novo društvo ki bi spadalo k naši Jednoti. S tem bi se odprla pot še drugim rojakom, kateri še niso člani naše Jednote, da bi pristopili k njej. Le nekoliko truda bi bilo treba, pa bi vse šlo.

"Ofcet" smo pa imeli letošnji predpust samo eno. Poročil se je rojak Peter Mihelich z vdovo Katarino Mukavec. Vzrok temu je, ker so naši fantje odšli od tukaj, ter tudi dekleta, gredo za njimi. Pa sedaj imamo malo veselja z "ofceti" ker ni ječmenovca ne vina, ter smo sploh "suhi" kot trta.

K sklepu Vam še poročam, da je v Garry Ind., umrl rojak in član našega društva sv. Petra, John Žunič. Pokojnik je bil doma iz vasi Pavičič, Črnomaljske fare na Belokranjskem. Umrl je v tednu med 8. in 14. februarjem, ter njegovo truplo je bilo pokopano na Calumetu, v nedeljo 15. februarja na izrecno željo pokojnikovo. Pokojnik je živel na Calumetu okoli 20 let. Pred sedmimi leti je bil pa odšel v Garry, Ind., ter tam delal. Pred tremi letmi ga je zadel mrtvoud in od tega časa je bil vedno privezan na posteljo. Nazadnje se ga je lotila še morilka "flu", kar ga je rešilo zemeljskega trpljenja. Ko so ga pripeljali na Calumet, ni bil nikomur na vpogled, ter pokopan je bil od pogrebnika naravnost na pokopališče, tako se društvo ni moglo udeležiti pogreba. Poleg našega društva je še bil član društva sv. Cirila in Metoda, J. S. K. Jednote. Zapušča udovo in več otrok. Naj v miru počiva ter večna luč mu naj sveti! V letu 1919 ni imelo naše društvo nobenega smrtnega slučaja, za kar moramo biti Bogu hvaležni, za to, da pri tako velikem društvu ni v celem svetu nihče umrl.

Skoraj je čas nehati, da ne bi romal ta dopis v "koš" ali peč. Oglasim se zopet kmalu, ker zdaj je čas razmotrivanja za prihodnjo konvencijo. Pozdravljam vse člane naše dične Jednote, a še najlepši pozdrav Mike Cegaret-tu.

Frank Vesel, taj. dr. sv. Petra.

Aurora, Ill.

Vsem rojakom živečim v Aurori, Ill., naznanjam, da denar — ki je bil preostal od veselice, vršeče se že več kot pred 2 leti za najbednejše v stari domovini in do sedaj tukaj shranjen pri zato izvoljenemu odboru — je bil po tem odboru odposlan dne 7. febr. t. l. na Deželno vlado v Ljubljani in sicer ček za $150.00 (sto petdeset) ameriške valute izdan po American Express Co. ter izplačljiv s posredovanjem Srbske narodne Banke v Belgradu.

Zaeno smo poslali s tem čekom pred pismo sledeče vsebine:

Aurora, Ill., dne 7. feb. 1920.

Slavna Deželna vlada

Ljubljana.

Spoštovani nam gospodje:—

Tudi v našo malo slovensko naselbino, Aurora, Ill., je že pred leti došel glas o velikem pomanjkanju, katero trpe najbolj omilovanja vredne vojne žrtve: naša osirotela mladina na Slovenskem.

To nas je vodilo k temu, da smo pričeli že pred več dot dvemaha leti nabirati prostovojne prispevke med tu živečimi rojaki. Nabrali smo vsega skupaj 150 dolarjev, katere Vam danes pošiljamo v prigibu po čeku.

Blagovolite ta naš skromni dar vporabiti za najbolj potrebne vojne sirote na Slovenskem; tako je želja darovalcev.

Blagovolite ta skromen dar Aurorskih Slovencev iz države Illinois sprejeti za dobro, ker prihaja tudi iz dobrega srca. Radi bi poslali več, pa nam ni mogoče. Tu nas živi okrog 40 slovenskih družin, od kojih je skoro vsaka nekaj v to svrho prispevala.

Prosimo Vas, da nam izvolite potrditi resničen prejem tega čeka in izplačane svote v kronah.

Sprejmite mnogo iskrenih in rodoljubnih pozdravov v imenu cele naše aselbine, katere pošiljamo tudi vsem drugim rojakom ter rojakinjam v osvobojeni naši stari domovini.

Z velepoštovanjem

Za odbor:

Frank Gorenc,

R. D. 1. Box 223 Aurora, Ill.

POZDRAV!

Predno se podam na široko morje, pozdravim vse člane društva sv. Štefana št. 1. K. S. K. J. v Chicagu, kojega sem bil tudi večletni član, zdaj sem pa spadal k društvu sv. Družine št. 136 Willard, Wis., katero tudi pozdravljam.

Dalje pozdravljam vse one, znance in prijatelje, ki so prišli pred mojih odhodom slovo jemat, posebno svojega brata Josip Arch; J. Beribaka in John Jazbeca, ki so me spremili na kolodvor. Pozdravljam prav prisrčno tudi svojega brata Alojz Archa z njegovo družino ter vse slovenske farmarje na Willardu. — Vsem kličem: Živeli! Na morebitno svidenje v Jugoslaviji!

New York, N. Y. 18. febr. 1920.

Martin Arch.

POZDRAV.

New York, 18. febr. 1920.

Tukaj nas je več Slovencev, ki gremo jutri, 19. feb. na parnik, ki nas popelje čez širni ocean bližje naše rojstne domovine.

Najprvo pozdravim svojega brata in njegovo družino v Springfield, Ill. in vse svoje bratrance v Chicagi in vse moje prijatelje po širni Ameriki, posebno pa še vse člane društva sv. Štefana št. 1 KSKJ. v Chicagi, in vse člane naše K. S. K. J.

Tukaj se imamo prav dobro pri g. Leo Zakrajšku. Lepa postrežba in lepo stanovanje, vse je snažno, vsled tega toplo priporočamo to potovalno tvrdko vsem našim rojakom širom Amerike.

Še en pozdrav in prisrčni: Z Bogom vsem skupaj! Živeli!

Andrej Banich.

Opomba: Pozdrav tudi do Vas, g. urednik od mene in mojih sopotnikov, kot Martin Arch-a, Josip Žičkarja z družino in Marije Simončič.

Slovenska narodna pesem na ameriškem odru.

Iz naše napredne slovenske naselbine uPeblo, oClo. dobivamo bolj redka poročila; ali kadar nam kdo od tamkaj poroča, je ista novica gotovo nekaj posebnega, velikega in častnega za vso tamošnjo jugoslovansko naselbino.

Kako so se naši Pueblčani predzadnjo nedeljo, dne 15. febr. "postavili" pred ameriško javnostjo, nam kaže poročilo izpod peresa Amerikanca Mr. Frank M. Gray-a v dnevniku The Pueblo Chieftain od dne 16. februarja.

Pripetilo se je že v tej, ali oni naselbini, da je kako slovensko pevsko društvo nastopilo pred ameriško javnost s kako znano slovensko narodno pesmijo; da bi pa kak pevski zbor razočaral Amerikance s slovensko pesmijo v prestavljenem angleškem prevodu, tega pa še ne pomnimo. Kaj takega zmorejo samo naši korajžni ter napredni rojaki v Pueblo, oClo. Taka pesem je prvič donela dne 15. t. m. v Auditorium dvorani tamošnje jeklarske družbe na prostem javnem koncertu.

Iz doposlanega nam izrezka posnemamo, da je vrlo slovensko pevsko društvo "Prešeren" v Pueblo, Colo. nastopilo na tem koncertu s tremi točkami in sicer. Slovenske narodne pesmi v angleškem prevodu, katere je prestavil edini ameriški slovenski pesnik Ivan Zorman, živeč v Clevelandu, Ohio.

Nadaljna točka sporeda je bila baš sedanjim časom primerna krasna pesem "Jadransko morje" (The Adriatic) in znana nad vse ganljiva pesem "V mraku" (At Dusk).

Poročevalec gorinavedenega lista piše o tem koncertu v izvirniku sledeče:

Jugo-Slav chorus tendered an ovation.

By Frank M. Gray.

With due respect to and sincere appreciation of the more than excellent renditions of the other entertainers at the steel works "Y" concert yesterday afternoon, I take my hat off to the Jugo Slav chorus that rendered folk songs of their country wherever it is. In some respects the melodious refrains of those thirteen young men were a surprise to me, and especially certain of the voices that developed. Take Matt Jerman, for instance. I always knew he could get melody out of a clarinet, but he is possessed of a sweet tenor voice as well.

The audience that filled all avaiable space in the big auditorium were with me in appreciation of the songs rendered by the Jugo-Slav chorus, and the tumultuous applause was sure gratifying to the singers. Three times they responded to encores and even then the highly plesased audience reluctantly allowed them to go. Their folk songs as rendered were very sweet and melodious and sung in splendidly blending and well trained voices that evinced much practice. The words were translated into English but it was the rhythm and lilt of the airs that captured the audience. Mr. Jerman did double duty as first tenor and director and he did both artistically well. Here is the personnel of the chorus that I hope soon to hear again: First tenors, Matt Jerman, also director, Ralp J. Pugh, John Germ; second tenors, Joseph Russ, Tony Prijatel, Nick Radovich; first bass, Walter Predovich Joseph Pritekel, Joseph Steblaj; second bass, Charles Zobec, Dan Predovich, John Russ, Tony Zalar. That's the bunch, and they sure can make harmonious music.

Note.—The Jugoslav songs are translated into English by Ivan Zormán. This organization believes in Americanism, and is having all their native Folk Songs translated into English.

(Prevod te ocene.)

Jugoslovanski pevski zbor želi ovacije.

Z zasluženo pohvalo in iskrenim priznanjem pri več kot izbornem uspehu tudi drugih zabavnikov, ki so nastopili včeraj popoldne pri koncertu v dvorani jeklarske družbe "Y" — moram vzeti klobuk doli pred jugoslovanskim pevskim zborom, ki je imel na sporedu narodne pesmi svoje domovine, kjerkoli se že ista nahaja. V nekaterih ozirih so bili pevski odmevi teh 13 mladih mož pravo razočaranje zame, osobito pa nekateri glasovi pesmi, katere je pel n. pr. Matt Jerman. Vedno sem znal, da gosp. Jerman lahko proizvaja melodije iz klarineta; poleg tega pa poje tudi mil ter izboren tenor.

Občinstvo, ki je napolnilo vsak prostor, kar ga je bilo na razpolago v Velikem Auditorijumu, je z menoj vred dajalo priznanje pevskim točkam Jugoslovanskega zbora; gromoviti aplavz je bil gotovo tem pevcem po volji. Trikrat so morali ponoviti svoje pesmi; in celo tedaj jih je navdušeno občinstvo nerado pustilo z odra. Njih narodne pesmi, kakor so jih peli so bile zelo mile in lepodoneče proizvajali so jih v izborno sestavljenih in dobro naštudiranih glasovih; imeli so gotovo dosti vaj. Besede so bile prestavljene na angleški jezik; občinstvo je osobito odobravalo ritem in kadenco napevov pesmi. Mr. Jerman je opravljal dvojno službo: kot prvi tenor in pevovodja in vse to je umetniško dovršil. Tukaj navajam imena pevcev tega zbora, kojega upam da bom zopet kmalu čul: Prvi tenor: Matt Jerman (zaeno pevovodja): Ralph J. Pugh, John Germ drugi tenorji: Josip Russ, Tony Prijatelj, Nick Radovich; prvi basi: Walter Predovich, Josip Pritekel, Joip tSeblaj; drugi basi: Karol Zobec, Dan Predovich, John Russ in Tony Zalar. — To je kupina, ki zna v resnici izborno petje proizvajati.

Opomba: Jugoslovanske pesmi je prestavil v angleščino Ivan Zorman. Ta organizacija veruja namreč v amerikanizacijo; vsled tega je dala vse znane narodne pesmi prestaviti na angleško." —

Iskrene častitke sobratu Matt Jermanu, zborovodju pevskega društva "Prešeren", tako tudi čast in priznanje vsem izvršujočim članom tega društva in celi jugoslovanski naselbini v Pueblo oClo., ki je pokazala ameriški javnosti lepoto in kras naše narodne pesmi. Slične koncerte bi morale prirejati tudi naše slovenske naselbine širom držav.

AGITIRAJTE ZA K. S. K. JEDNOTO!

Ali je Vaš sin, ali hči tudi že pri K. S. K. Jednoti? Če ne, poskrbite za to na prihodnji seji!

IŠČE SE

John Kofalt, doma iz Vrtače pri Semiču, Kranjsko. Pred petimi leti živel je v Jolietu, Illinois, in se potem preselil v Steelton, Pa. — Prosi se, da se zglasi, ali pa če kateri izmed rojakov ve za njegov naslov, naj ga blagovoli podpisanemu naznaniti, kajti imam mu sporočiti zelo važne stvari o sorodnikih iz stare domovine.

Steve Kochevar,
207 Ross St., Joliet, Ill.

(Advertis. 8, 9, 10.)

ROJAKOM JUGOSLOVANOM V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

Danes ko se poslavljam od ameriško - jugoslovanskega politikovanja, želim izreči svojo najiskrenejšo zahvalo vsem prijateljem in znancem širom po Ameriki za neštete usluge in ljubeznjivosti, izkazane mi v mojem narodno - propagandističnem delu zadnjih petih let.

Bili so to težki časi za nas vse. Zlasti Jugoslovani so trpeli strašne žrtve. Bili smo nepripravljeni za veliko dogodke. Ta naša neprivpravljenost je odgovorna i za današnji nesrečni položaj naše Stare Domovine.

Na vseh neštetih potih ljudskega govornika hotel sem biti pred vsem človek in pošten rojak. Niti politični nesprotniki mi do danes še niso očitali osobnostnih napadov.

Naj sodi narod o delu svojih delavcev. Vest mi je čista. In za vse, kar sem govoril, delal in storil nosim odgovornost do konca.

Ne bilo bi pošteno, ako ne podam računa o svojih zadevah, ker na svetu je mnogo ljudi, ki žavidajo potujočim govornikom in organizatorjem, njihovo slabo plačano delo. Ako je človek ponosnejši in se ne pritožuje nad revnimi razmerami od zore do mraka, pa ti zakroži govorica po svetu, da krije popotnik svoje gledališko borno življenje s strašnimi dolgovi, in to: dolgovi pri vseh in vsakem.

Res je. Grešil sem, ker tudi meni so posodili rodoljubni gg. Anton Burgar, Frank Sakser, Anton Grdina, Dr. F. J. Kern, Anton Kavšek, Kosto Umkovič, Don Niko Grković in Joseph Marohnić, reci in piši: silno vsoto od $945.00 (devetsto petinštirideset dolarjev), vsoto, katero se mi je posrečilo pošteno in hvaležno povrniti. Težje mi bo vračati dobrosrčnemu rodoljubu g. Joe Zalokarju, ker on ni raztrgan, da bi ga oblekel kot je on mene.

Da pa, rojaki, razumete, kako in zakaj človek propagandist napravlja težeče ga dolgove, naj Vam povem resnično primero:

Ko sem bil v jeseni leta 1918 za Ameriško vlado v Ženevi, Švica, in v Parizu, pozvala in naprosila sta me gg. Dr. Anton Korošec, takratni izvoljeni predsednik Zagrebške revolucijonarne vlade, a danes vodja Vseslovanske Ljudske Stranke in Dr. Gregor Žerjav, takratni tajnik Zagrebške revolucijonarne vlade, a danes imenovani predsednik za Slovenijo — da se vrnem v Ameriko za Jugoslovansko propagando. Pustil sem izborno in važno službo pri Ameriški vladi in odpeljal sem se na svoje stroške in brez centa od strani g. Dr. Anton Korošca in g. Dr. G. Žerjava v New York. Številke dokazujejo, da sem potrošil nad $2000. (reci: nad dva tisoč dolarjev). Na vsa moja poročila, komunikacije in urgiranja potom poslaništva v Washington, D. C. in Generalnega Kozula v New York City ni bilo odziva, niti ne denarja od vlade v Jugoslaviji. Vzrok: gg. Doktorja Anton Korošec in Gregor Žerjav sta po povratku iz Pariza v navalu prevažnih poslov v Domovini pozabila na svojega vdanega prijatelja in delavca.

V pismu, napisanem v Parizu 18. novembra 1918 mi piše g. Dr. Anton Korošec med drugim: "Upam, da bo Vaše delo uspešno in da Vam ne bo žal, da ste radi naše stvari zapustili svoje dosedanje mesto." Gospod Doktor! Rojaki! Ako je bilo moje delo uspešno, mi ne bo nikdar žal povratka v Ameriko, ker

večje so bile in so žrtve **onih neštetih**, ki so plačali za rojstvo Jugoslavije — s **svojim življenjem**.

Rojaki! Iz dna srca so Vam zahvaljujem za marsikateri krasen sprejem v Vaši sredi in veliko gostoljubost, izkazano popotniku beraču.

Moje najiskrenejše želje in voščila za zdravje, srečo in blagostanje Vas vseh širom Amerike!

Naj živi Neodvisna Jugoslavija!

New York, meseca februarja 1920.

Rudolf A. Trošt.

(Advertisement.)

POZIV.

Rojak **Josip Koroša** (ogrski Slovenec), bivši član dr. sv. Štefana št. 1, živeč v Chicagu, Ill., naj se pismeno zglasi svojemu bratu: **John Koroša, 1277 E. 14th St., Cleveland, Ohio.**

(Advertis.)

NA POLJANI.

Povest. Spisal Ksaver Meško.

(Nadaljevanje.)

Dolgo je sedel močni, železni mož brez moči, kakor okamenel, oprt s prsi ob mizo. Ni ječala več burja ob Trati, sijalo je že solnce in je pozdravljalo prijazno skozi visoka okna. A Železnik je slišal vihar, čutil in videl je jasno, kakor na mizi tik pred seboj, kako drvi besna burja čez hribe, po dolini dol in se zaleti z močjo v Trato in jo poruši z enim samim silnim sunkom do temelja in pokoplje pod razvalinami njega, njegovo moč, ponos njegov, vso srečo njegovo in vse bogastvo, ki je večje v domišljiji ljudi nego v resnici — kakor je treščil brez usmiljenja v noči vihar na tla topol(da usahne in postane žrtev ognja, malovreden pepel . . .

Kjer stopa usoda v svoji jezi, zapusti globoke sledove. In navadno ni le posameznik, ki ga prime s trdo roko in ga vrže iz navadnega tira, večinoma se zadene ta še ob druge in jih potisne tudi na novo pot.

Mračilo se je že, ko je vstal Tratnik, je spravil pismo in je šel iz sobe. Kipelo in vrelo je v njem; žgoči gnev je čakal in iskal le prilike, da se izlije v mogočnem toku in uniči, kakor baš iz ognjenika izbruhla lava, kdor mu stopi na pot.

Zavil je za ogel doma in je obstal na oglu in je ošvignil s strašnim pogledom Nandeta, sedečega na majhnem panju in beročega, dasi je že komaj razločeval črke v mraku, Vilmi in Tinki pravljice iz knjige, izposojene od Dolinarjevega Ivana.

"Kaj vraga tičite vedno skupaj?"

S težko roko je udaril fanta po rami, deklici je sunil v stran od njega, da sta zaihteli glasno in bolno.

"Kaj, ali še kričite?"

Spet je dvignil roko, da pretepe še nji. A Nande, bled od jeze zaradi nezaslužene kazni, še bolj ozlovoljen po sirovosti očetovi proti deklicama, ki je vedel o njima, da nista zagrešili ničesar, se je postavil nenadoma pred njega, visoko zravnan, motreč besnega moža z mračnimi očmi in nagubanim čelom.

"Kaj sta vam storili, da divjate nad njima?"

Kakor okamenel je ponosni mož: tako ni govoril otrok še nikoli z njim, komaj da kak mož. Zaiskrile so se mu oči, roka mu je zadrhtela in je segla naglo po fantu. Zagrabil ga je za vrat in ga treščil proti zidu, da je butnil s čelom ob zid, in se mu je pordečilo čelo in lice v hipu s krvjo.

Deklici sta zaihteli še glasneje in sta se umikali, trepetajoči, v strahu, da se loti razljičeni oče še njih. A ta je mislil zdaj le na fanta, ki ni zakričal, ne jeknil, niti zavzdihnil ne. Stisnil je zobe in si je obrisal z rokavom okrvavljeno čelo.

"Še nocoj se pobereš s Trate, paglavec predrzni."

Tratnik je hropel od razburjenosti in od jeze.

A drhtel je od jeze in v zavesti storjene mu krivice tudi fant. Oči so mu bliskale, roko je skrčil v pest in jo je dvignil grozeče proti gospodarju.

"Saj pojdem! Ne morem več gledati več vaše sirovosti. Deco, ki vam niso storili ničesar žalega, pretepate, kakor mesar. Sramota za vas!"

"Kričal je, da so ga slišali na dvorišče, in je pritekel Tone gledat, kaj da se godi za oglom.

"Molči, fantalin mlečnozobi! Mi hočeš zapovedovati ali prepovedovati, kaj smem storiti in česar ne? Takoj se spraviš!"

"Da, še nocoj!"

"Srd fantov je postajal večji in večji in ga je premagal povsem. Žugajoč s pestjo je kričal, odhajaje za ogel:

"Bolje, da me vržete zdaj iz hiše nego na stara leta kakor Andreja. In rad grem. Siromak bi ostal pri vas vse življenje, v svetu si pridobim bogastvo. Še odkrivali se mi boste. Odkupim vam še to vašo beračijo!"

Tone se je zasmejal na glas, kakor bi slišal govoriti polnorca. A Tratnik se je vgriznil v ustnico in je zaklel pridušeno.

Ko so se napravljali k večerji, je zapuščal Nande Trato. Posli so mu segli v slovo vsi v roko, tudi Tone, in so zrli nemo in z vidno žalostjo za njim čez dvorišče, da se je izgubil v temi. V mali gornji sobici sta stali ob oknu Vilma in Tinka in sta zrli dol na dvorišče; iz lepih oči so jima polzele še vedno solze.

"Gre in ne vidive ga nikdar več. In vendar je bil nama tako dober!"

Objeli sta se in sta bridko zaihteli.

V veliki sobi pa je sedel Železnik ob mizi in si je podpiral mračen in zlovoljen glavo ob roko. Trkala je morda skrb na srce, morda je govorila vest, kdo ve? A poslušal je ni; ker ni vstal in ni poklical izgnanca s prijazno in toplo besedo nazaj.

Nande je odpiral ravno leso na cesto, kar se je izvila iz teme sem od hlevov temna postava. Videl je le napol, a se ni brigal: nič več ni imela njegova duša skupnega s Trato — vsaj govoril si je tako v svoji razdraženosti.

"Kam kreneš, dete?"

Stara Katra je bila. Pred njo je raslo dete, tudi njega je sprejela od rajne gospodinje; bila mu je mati. In glej, nenadoma so ga odtrgali od nje in so ga pognali v svet.

"Kam kreneš, dete?"

"Kam? V svet!"

"V svet! . . . Otrok si še!"

"Otrok! Zato so me pognali ravno v noči iz hiše, ko je še pes pod streho."

Čutilo se je: premagovala ga je bol. Glas mu je drhtel, govoril je s težavo in le s silo je zadrževal solze.

"A v noči vendar ne moreš na pot. Pojdi doli v mlin. Tam spiš to noč, jutri poskrbi že Bog . . ."

"Poplačaj vam Bog, teta."

Pristopila je, dvignila mu je s suho roko glavo in se je sklonila globoko k njemu.

"Težko je življenje, Nande. Varuj te Bog. Nezabi Trate, ne stare Katre!"

Pokrižala ga je in je plakala poltiho. Tedaj se ni mogel premagovati več tudi fant. Culica, ki je nosil v nji obleko, mu je zdrknila na zemljo, z rokami si je zakril lice in je zaplakal glasno in obupno. Še vse življenje se ni čutil tako samotnega.

"Ne jokaj, dete. Gospodar se premisli: vrneš se morda že jutri!"

Odločno je odkimal z glavo.

"Nikoli!"

"Pa pojdi, in Bog bodi s teboj . . ."

S sklonjeno glavo se je vračala starka, še vedno ihteča.

Zaplakati bi morala pač tudi ti, o Trata; ker izgubila si zvestega in močnega, ki bi ti bil potreben v duh nesreče . . .

* * *

Šumela je ob mlinu voda, in kamen je pel venomer enozvočno svojo pesem. V sobi mlinarjevi, slabo razsvetljeni z lojevo svečo, je sedela četvorica z resnimi obrazi, z resnimi mislimi. Mlinar Matija, blizu osemdeset let star, je sedel na postelji. Roke, osušene od dela in od let, je sklepal pod desno nogo, znamenje, da misli težko in globoko. Glavo so mu obrobljali dolgi lasje, belemu venecu slični, in so mu padali čez obdrgnjeni ovratnik suknjin na od moke belo obleko. Velika pleša se je svetlikala v poljasni, nemirni svetlobi. Stresed je z glavo zdaj zdaj in je pogledal po izbi s skrbi polnim pogledom, z napol obupanimi očmi.

Ob mizi je sedel Florijan. Šel je z Ivanom Dolinarjem slučajno mimo mlina. Pogledala sta skozi okno in sta videla Nandeta sedečega na nizkem stolcu od peči, držečega v naročju veliko culico. Začudila sta se in sta vstopila in sta se zavzela še bolj, ko sta zvedela, da je fant pregnan s Trate in je na poti v tujino.

Sedel je Florijan, mnogoizkušeni, nemirni popotnik nekoč, popotujoč še sedaj dan za dnevom in je naslonil glavo ob zdravo roko in je dihal počasi in težko, kakor bi mu ležalo kreme na prsih. Pogledal je zdaj zdaj preko mize na fanta, sedečega sključeno na stolcu, in pogled mu je bil nemiren in skrbeč.

(Dalje.)

O krščanski izobrazbi.

Čast starišev v božjem zastopništvu. **Iz angleščine prevel Avg. F. Florjanc.**

(Nadaljevanje.)

"Toda mamica, ako ostanem doma, me bodo kaznovali; in jutri ko bodem zopet šel v šolo bom zgubil prvo častno mesto in moje lepe redove." — "Jaz imam pravico v tem zapovedovati! — Kar tiho bodi pa ostani doma, če ne jih boš hitro dobil po hrbtu! Saj lahko poveš učiteljici, da si bil bolan." (Pač lepo od matere, ki še otroku veleva in ga uči lagati!) Tu in tam se tudi dobijo otroci, ki ne gredo radi v šolo in ki se veliko raje igrajo in motijo s kakšnim nepotrebnim delom. Taki otroci so zviti dovolj, da pogostokrat napeljujejo mater: "Mama ne morem iti v šolo, ker me glava boli!" — to je že vseprej namišljeni glavobol. Slaba vest pravi otroku: "Ti se nisi naučil svojih nalog, torej v šoli se namaka ostra šiba zate." Poznal sem neko deklico, katero so prav pogostokrat, celo večkrat na teden, zobje boleli; toda čudno, boleli so jo samo zjutraj in skoro vselej samo od sedme do devete ure. Med tem časom je navadno imela v cunje povito glavo, ter po licu so ji pa tekle solze. Toda kakor hitro je videla na uri, da se je že šola pričela in da ji nazadnje le nebode potreba iti v šolo, je hitro odnehala vsa bolezen, da je cunje hitro potegnila iz obraza, ter vrgla v kak kot. Uboga zaslepljena mati ni zapazila ničesar dlje časa. — In tako se v drugih, temu podobnih slučajih velikokrat isto pripeti tudi drugim materam. Gotovo se zgodi, da zvečer ko pride oče domu, ga pa nalažeta oba: otrok in mati z besedami, da je bil otrok v šoli, toda mati ga je pa imela ves dan doma. — Stariši, posebno matere, bodite bolj previdni! Kaj bi pa vi počele ko bi otroka ne bilo nikdar na svetu, kaj, ako bi bilo bolano ali mrtvo? Takrat bi vse ravnotako mogle opravljati delo kakor ga opravljate sedaj? Radi tega se tudi nosite po tem vzorcu Uredite in sporazdelite svoje delo tako, da ga zamorete opraviti same brez pomoči vaših otrok Bog vam bode poplačal in vam dal moč in zdravje. Otroci vam bodo pa pri njihovih vspehih v znanju dajali veselje in ostali hvaležni za redno pošiljanje v šolo.

2.) In še več, pomagajte in bodite učiteljem na roko pri poučevanju otrok. Ali zamorete vi to storiti? Zelo lahko! Glejte z resnostjo in ljubeznijo, da doma otroci ponovijo svoje naloge in se pripravijo za prihodnji dan; z drugimi besedami, pazite da napravijo svoje naloge in se naučijo vaje. To je velike važnosti; to želijo in priporočajo tudi vsi izobraževalni zavodi. Pri domačih vajah morajo otroci hoditi do polovične poti. Potem jih zamore učitelj prijeti za roko in jih voditi ljubeznivo in veselo dalje do vrhunca izobrazbe. Toda ako otrok popoldne, kadar ga učitelj spusti iz šole, vrže svoje šolske knjige v kot, tedaj jih bode nesel drugi dan s slabo vestjo in potrtim srcem v šolo in med vsemi vprašanji in razlaganji od strani učitelja bode vseeno nadkriljevala neveda in zmota v razumu učenca. Tu in tam se najdejo tudi stariši, ki pravijo: "Jaz nimam časa." Poznam nekaj krščanskih mater, ki med časom ko same opravljajo kakšna lahka dela, imajo vselej blizu sebe tudi otroka, kateremu tu in tam pomagajo ponavljati otrokove dnevne šolske vaje. Znani so mi nekateri očetje, ki po večerji, akoprav so utrujeni od dnevnega težkega dela, vendar vseeno najdejo veselje in radost pri istem delu kot otroci. Ako vedo kako vporabiti priložnost ob pravem času s pohvalo in jo povečati s kakšnim darovom, vzbujati pravo ljubezen in naklonjenost med enim drugim, ali tudi ako je potrebno jih malo okregati, jih podučiti, jim odbijati brezmiselne navade s tiho in pametno kaznijo, da ne postanejo leni, tedaj so veliko opravili in bodo kmalu videli lahko lepe uspehe. Najdemo tudi druge družine in drugačne stariše kjer otroci letajo, povsod, po dvorišču in po hiši, ter trgajo obleko raz sebe. Mati nazadnje izgubi potrpežljivost. S kričečim glasom kliče otroke: "Ti vrag, ti zlodej, ti zijalo, ti osel, ti bedak ali mi ne greš domu?" (Nobene lepe besede, samo grde gnjusne besede se čujejo iz njenih ust tako pogosto kakor dim iz kakega dimnika.) Ob enem tudi ne odobravam njenega surovega ravnanja s svojimi otroci ako jim na tale način zapoveduje: — "Sedi dol in se uči!" In še manj so mi povolji vedne otroške laži: "Učitelj nam ni dal ničesar za učiti." Tako so nekatere matere. — In kaj pa z nekaterimi očeti? Ali je še oče doma v sredini svojih lastnih otrok? Komaj ko se je navečerjal, je šel hitro zopet od doma. Ko se povrne so otroci že vsi pri počitku; še lahko noč mu ne morejo voščiti. V slučaju, ako ostane oče doma, kako postopa? Kakor kak sultan sedi na stolu. Njegove misli so Bog ve kje? Gorje otroku ako ga vznemirja s svojimi šolskimi nalogami, ali ako mu hoče pokazati svoje spričevalo ali ako ga vpraša za nasvet kako rešiti to ali to stvar. "Poberi se proč od mene! Jaz nimam časa pečati se s teboj! Zato te pošljam v šolo!" Predstavljajte si v tem slučaju, kakšen vspehi in posledice prihajajo iz takega surovega obnašanja staršev napram svojim otrokom?

Tu in tam se včasih stariši pritužujejo: "Naši otroci se ničesar ne nauče v šoli —ne napravijo nobenega napredka." Temu so najbrže vzrok slabi talenti. Ako je ljubi Stvarnik obdaril otroke samo z malimi talenti, potem morajo biti stariši in učitelji zadovoljni z najmanjšim napredkom v šoli. Toda zelo pogostokrat je pa iskati vzrok slabega napredka in zelo nizke izobrazbe v družini pri stariših.

Torej krščanski stariši, ako imate dober namen, dobro voljo vzgojevati svoje otroke, tedaj se ravnajte po navodilih katere sem vam orisal v tem kratkem poglavju.

Pošiljajte otroke zgodaj in redno v šolo in glejte na to, da se pripravijo sami sebe ravno tako redno za šolo. Ako to storite, bodo otroci akoprav so obdarjeni z malimi talenti, vseeno prav dobro dovršili svojo šolo. Ako pa tega ne storite, čeprav imate nadarjene otroke, bodo vseeno v kratkem času padli na zelo nizko stopinjo, morebiti tudi v najzadnjo. Vi stariši ste prvi in najnaravnejši učitelji, postavljeni od Boga, da izobrazite svoje otroke. Samo zaradi številnih vzrokov jim ne morete vi sami dati potrebnega znanja. Cerkev kot ljubeča mati, vam ponuja tudi farne šole kot pomožno in nadomestno sredstvo. Napredek in vspeh takorekoč tega sredstva odvisi od vašega sodelovanja doma. Res cela stvar na vaši strani postane precej težavna, toda ako premislite, da kar ne potrebuje nobene težkoče in truda, tudi ni velike vrednosti. Natančno poučevanje, katero vaši otroci dobivajo v šoli je za njih najboljša priprava, najboljši dar in najdražji del za življenje katero ga čaka. Ako ste prišli do zaključka in ako vam vaša vest pravi, da ste vse storili, kar je bilo v vaši moči za napredek izobrazbe vaših otrok, tedaj vam bode to služilo skozi celo vaše življenje kot rodoviten vir sladke tolažbe in gotovo zagotovilo Večnega Očetovega plačila v nebesih.

VI. POGLAVJE.

Pripravno izobraževanje začasa prvega Sv. obhajila.

Filius sapiens laetificat patrem; filius etultus moestitia est matris suae
Prov. 10, 1.
"Moder sin razveseljuje očeta, toda neumen sin je žalost svoje matere".

Začasni dobrobit in napredek otrok je velikokrat odvisen, posebno dandanes, od dobre šolske vzgoje. Starši, ker imajo v Božjem zastopništvu celo odgovornost otrok v svojih rokah, so dolžni gledati, da se ta izobrazba izpelje kar najbolje. Zaradi tega vzroka so primorani pošiljati svoje otroke, kakor smo videli v prejšnjem poglavju, ob pravem času in redno v šolo. Toda še več, oni morajo doma otrokom pomagati, da se bodo kaj naučili, morajo delati z šolo roko v roki, s prijaznostjo in resnostjo priganjati otroke, jih pohvaliti ako so hvale vredni, jih karati ako so kaj napačnega storili, da jih s tem nauče doma ponavljati njih šolske vaje in spolnjevati dolžnosti, katere jim nalaga šola. Kajti, krščanski stariši, jaz vas opominjam in svarim, spolnujte svoje dolžnosti že v letih, ko vaši otroci hodijo v šolo, kakor sem vam v prejšnjem poglavju razložil. Karkoli boste zasejali otrokom v teh letih mladosti, to boste tudi vi želi v poznejših letih od svojih otrok.

Sedaj se navadno otroci po preteku 12, 13, ali 14 let spuščajo k svetemu obhajilu in se jim potem zaradi tega dovoli ostati doma, tako da jim zanaprej ni potreba obiskovati šole. Toda ali se potem dolžnosti staršev, kar se tiče pripravne izobrazbe za začasno življenje na tem svetu, končajo z štirinajstim letom? — Nasprotno — pregovor pravi: "Mali otroci delajo male skrbi, veliki pa velike. Sedaj se pravzaprav začenjajo resne skrbi za stariše, ker ravno sedaj so dolžni pomagati svojim otrokom do srečnega življenja in jih kolikor mogoče potisniti do prve vrste napredka. Govoreč o tej osebnosti mi pustite za nekoliko časa vstopiti prav v vsakdanje razmere življenja, da vam morem izventega obzirja opisati in našteti sam par točk. Torej stariši, skusite prav pazno pregledati z mano te točke. Da bodo pa še zraven tega imele moje besede veliko uspeha, morate pa imeti dobro voljo napram svojim otrokom, jim pomagati do zaželjenega cilja.

Predno gremo v notranjost naše razprave je dobro, ako celo stvar porazdelimo v tri točke in za vsako točko stavimo po eno vprašanje; zategadelj bodemo zamogli bolj natanko opazovati dolžnosti, katere se morajo videti iz te razprave.

Vprašanja, o katerih bodemo razpravljali so sledeča:

1.) Ali smejo stariši poslati po prvem Svetem Obhajilu svoje otroke na težavna dela?

2.) Ali ni boljše, da otroci nadaljujejo svoje učenje in si s tem opomorejo do boljšega kruha?

3.) Kako se more to izvršiti in dopolniti?

1.) Velikokrat sem videl tu in tam male otroke, posebno dečke, ki so kmalu po prvih dneh svetega Obhajila romali po mestnih ulicah iskajoč si dela in službe. V resnici prav po svetovnem duhu! — Ali je to pametno in dobro za otroka? Sem pripravljen pripoznati da je med ljudmi veliko družin, ki so tako uboge in siromašne, da željno pričakujejo najhitrejše pomoči od malega otroka, ki je ravno kar prejel Sveto Obhajilo; pri nekaterih je ta potreba tako silna, da se brez njegove pomoči ne morejo nikakor pomagati, če prav je taka pomoč zelo malenkostna. V takih slučajih ne rečem ničesar proti mladoletnim delavcem. Moja edina želja in up je, da ti mali delavci ubogih starišev ostanejo zvesti naukom, katere so se naučili in da ne popadajo pod bremenom težkega dela katerega se jim je bilo naložilo na njihove šibke ramice in da ne bodo sprejemali službe v prostorih, kjer je njih vera, čednost in nedolžnost v nevarnosti. Prav gotovo, da se izguba teh zakladov ne da nikdar primerjati s par dolarji, katere bo sinko ali hčerka zaslužil. Torej, kar se tega tiče bodem v prihodnje kaj več izpregovoril. Danes vas naj dragi stariši samo vprašam:

(Dalje sledi.)

FARMA NA PRODAJ!

120 akrov, zelo dobra zemlja v ravnini; 60 akrov je obdelanih, 60 akrov je pa lepega gozda. V tem gozdu so lepi pašniki, To posestvo obsega novo hišo z devetimi sobami, hlev za 8 glav živine in še več drugih gospodarskih poslopij. Zraven spadajo tudi 4 krave, 2 težka konja za delo, 5 prašičev, 60 kokoši, 5 gosi, 3 vozovi, 2 sani in vsi troji, kar se jih potrebuje na farmi, 13 akrov, polja je obsejanega z zimsko ržjo. Ta farma se nahaja 118 milj severno od mesta Milwaukee, Wis. Čez farmo teče mala reka, zraven hiše je napeljan vodovod z dobro in zdravo vodo. Do bližnje železniške postaje je samo poldrugo miljo; pol milje pa do šole,

Farma je na prodaj, ker je sedanji lastnik nezmožen za delo.

Cena po dogovoru. Za nadaljna pojasnila se obrnite pismeno, ali osebno na:

L. W. Jackson, 358 Reed Str. Milwaukee, Wis.

ZAHVALA.

Povodom prerane smrti naše nad vse ljubljene hčere, ozir. sestre

Angele Vidmar,

ki je dne 3. februarja t. l. previdena s sv. zakramenti za vedno v Gospodu zaspala, se najlepše zahvaljujeva vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za izraženo sožalje. Posebno prisrčno zahvalo izrekava vsem darovalcem vencev in šopkov; dalje udeležencem pogreba: moji sestri Johani Zupančič, Ani in Kristini Blatnik in Ani oKstele in Heleni Waechter iz Pueblo, oCol.

Žalujoči ostali:

Jernej in Mary Vidmar, starši. **Mary** in **Ana**, sestri. **Jernej, Anton, Joseph, John in Albert,** bratje.

Ramah, Colo., dne 10. febr. 1920.

"A. S." V POJASNILO.

A. S. ponuja $1000 nagrade! PESEK SLOVENSKEMU LJUDSTVU V OČI! Na njegov poziv pribijem sledeča fakta:

1.) Za vsako denarno odpošiljatev je odgovorna tvrdka, kateri se je izročil denar v svrho pošiljatve, do časa, da je denar v rokah prejemnika. To velja i za A. S., in naj dela po katerisikoli banki mu drago.

2.) Na potrdilih, katere je poslal A. S. strankam, se glasi, da se denar povrne, "ako tekom treh mesecev ni izplačan." Preteklo je že več kot pol leta, da denar NI izplačan. A. S. oz. Mr. Klepec pa ne samo, da bi denar povrnil, niti odgovora ne da strankam, kljub temu da priložijo 2c znamko. Hočete videti pisma?

3.) A. S. je računal za kabljeve pristojbine $4.17. Western Union pa naznaja na vprašanje, da meseca julija — in ta mesec imam v misli — NI BILO MOGOČE pošiljati denarja potom kablja v Jugoslavijo. A. S. si je toraj nepoštenim potom prisvojil kabljeve pristojbine. Ali je to storil namenoma, ali ne, naj pove sam. Vkljub "kablju" pa jedna stranka še danes nima denarja, dasi je Jadranska Banka imenom stranke **dvakrat** pisala v Lipsko po denar!! Dolžnost A. S. bi bila, da bi sam skrbel, da se spravi zadeva v red.

4.) Meseca decembra bilo je dobiti v starem kraju za jeden dolar 100, reci in piši STO kron. Sakser Co., Leo Zakrajšek in drugi računali so, ako se ne motim, ta čas okoli $1.30 do $1.40 za sto kron. A. S. je računal za 100 kron cela DVA dolarja, torej ako odbijemo "komišen", mu je še vedno ostalo pri vsakih 100 kronah, ki jih je "odposlal", okoli 70 do 75 centov, oz. 70 do 75 kron!! In ako računamo, da je šlo na stotine in morda na tisoče dolarjev potom A. S. v stari kraj, potem lahko vsak slepec vidi, **koliko je ostalo v žepu A. S.!!**, in to v škodo revnega delavca — trpina! Katoliški list je odiral, izkoriščal katoliškega delavca!

5.) Ko je A. S. videl, da se denar v Evropi redno ne izplačuje, zakaj ni prenehal s pošiljanjem denarja, kakor je n. pr. prenehala "Edinost"? Toda A. S. je bil ljubši njegov lastni žep kakor pa koristi delavca.

6.) Na željo priobčim stavek iz pisma naročnika A. S. (Mr. J. Ponikvar, 12021 Wallace St. West Pullman, Chicago, Ill.):

" . . . Pa Vam dovolim, da priobčite celo moje pismo in moje polno ime, ker to je dosti **grdo**, da A. S. to dela proti nam Slovencem, ker se šteje za najboljši delavski (???) list v Ameriki."

7.) Vso stvar in to zadevna pisma bom izročil srbskemu poslaništvu, da ukrene nadaljne potrebne korake in obvaruj naše ljudi daljne škode.

Delavcem pa dam svet, da naj "delavskemu" listu pokažejo vrata! Katoliški delavec v Ameriki ima drugih katoliških listov na izbiro!

Rev. Smoley, Iron River, Wis.
(Advertisement.)

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:

Za člane, na leto	$0.96
Za nečlane	1.50
Za inozemstvo	2.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription price:

For Members, per year	$0.96
For Nonmembers	1.50
For Foreign Countries	2.00

31

Listnica upravništva.

Navzlic temu, da smo že neštetokrat prosili članstvo, da naj vsakdo naznani premembo naslova edinole društvenemu tajniku(ici), dobivamo zadnji čas zopet številno prememb naravnost od članov. Skoro vsaka taka prememba je površna in nezadostna.

Tako piše n. pr. kak član: "Prosim Vas, da mi pošiljate sedaj "Glasilo" na ta naslov: — — —. Pri tem pa nič ne označi STAREGA NASLOVA IN TUDI NE DRUŠTVA, H KATEREMU SPADA. Upravnik porabi pri tem dosti nepotrebnega dela in časa, ker mora pisariti takim članom za stare naslove in pojasnilo, h kateremu društvu spadajo. Koncem konca pa dotičnik sploh še ne odgovori.

V tej zadevi smo že večkrat povdarjali, da je bilo vsled priporočila nekaterih društvenih tajnikov na zadnji konvenciji sklenjeno, da se morajo vse premembe naslovov vršiti ter reševati le uradnim potom, ali s posredovanjem krajevnih društev.

Da ne bo nihče prezrl tega zopetnega opomina, ga priobčujemo na tem mestu trikrat zaporedoma s pripombo, da se ne bo upravništvo zanaprej nič več oziralo na direktno od članov doposlane premembe naslova. Vsako tako pismo bo romalo v koš.

Pred vsem je dolžnost vsakega člana(ice), da najprvo naznani društvu, da se je preselil(a). Društveni tajnik(ica) ima za to posebno kartico, katero izpolni ter pošlje upravništvu lista.

Torej opozarjamo in prosimo še enkrat vse cenj. članstvo, oziroma naročnike "Glasila", da naj se ravnajo po tem navodilu.

Dalje prosimo one naročnike nečlane, da naj pravočasno obnovijo naročnino. Vsak lahko vidi na naslovu datum, do kedaj ima plačan list. Opominov takim naročnikom sploh ne pošiljamo, ampak ustavimo vsakemu zaostalemu naročniku takoj list.

K sklepu opozarjamo tudi tajnike(ice) društev,da naj vsako premembo članov točno naznanijo upravništvu "Glasila". Takoj, ko je član suspendan, če odstopi, če je izločen, ali če umre, je treba to sporočiti upravništvu lista potom tozadevnih premembnih kartic ali dopisnic.

Društvo, katero želi, da mu vsled ureditve svojega adresarja dopošljemo naš najnovejši ali zadnji adresar, naj to upravništvu sporoči.

Mnenje ameriškega časopisa o jadranskem vprašanju.

Dne 19. februarja t. l. je priobčil angleški dnevnik "The Chicago Daily Tribune" jako zanimiv uredniški članek o našem perečem jadranskem vprašanju. Naslov tega pomembnega članka se glasi: "Making another war", (Delovanje za drugo vojno). Prestava istega je pa sledeča:

"Predsednik Wilsonov protest zaveznikom vsebuje pritožbo, ker so le-ti odobrili načrt v zadevi jadranskega vprašanja napram najboljši sodbi Združenih držav in ker zavezniki pričakujejo, da bodo Združene države ta načrt podpirale. Ti so zavrgli odločbo, katero je ameriška vlada v tej zadevi odobrila in so nadomestili drugo, koji je ameriška vlada nasprotna.

Če bi bile meje Jugoslavije sestavljene po zahtevah Italijanov, Francozov in Angležev, bi bile tudi Združene države prisiljene te meje odobriti v slučaju da bi ne imele svoje zaščite v senatu, ki izdeluje pridržke (rezervacije) k pogodbi Lige narodov.

Mi smo mnenja, da se Italijani pripravljajo na vojno sami zase. Ti skušajo zamrežiti korenjaško ljudstvo od morja. Ti (Italijani) skušajo držati to ljudstvo (Jugoslovane) v hribih, med vitkim drevjem in na planotah, kjer naj bi vživali zelo zdravo, veselo in sadonosno življenje, dasiravno vedno želijo priti na plan in najti naravno prehodno pot do sveta.

Ti bodo našli, da jim je obroč Italije napoti. Staro balkansko vprašanje in borba za domorske ceste jih bo držala pri življenju, oziroma pokoncu. Italija ima izvzemši Reke vsa druga morska pristanišča, katera potrebuje. Jugoslovani jih pa nimajo. Mi smo mnenja, da bodo nekega dne skušali Jugoslovani potisniti Italijane nazaj z njih poti in tedaj bo zopet vojna.

Mi mislimo, da ima Mr. Wilson prav, ker protestira prot italijanskim načrtom, katere so tudi Angleži in Francozi odobrili; vendar pa nima prav, kadar pripravlja Združene države k reševanju evropskih sklepov. Reka je eden izmed številnih zgledov."

Gonja proti tujezemcem v Ameriki.

Amerika je dežela čudnih običajev, čudne politike in še bolj čudnih postav; to opažamo osobito zadnja leta — po končani svetovni vojni. Starodavno lepo načelo, da naj obstaja vlada Združenih držav iz ljudstva, po ljudstvu in za ljudstvo, izpreminja svoje lice, kajti gospodariti in ukazovati nam hočejo skoro že sami prenapeti možje postave (kongresniki in senatorji), katere je izvolilo ljudstvo ali so prišli pa na goljufivi način do tega mesta, kakor nam kaže zadnji slučaj senatorja Newberry v Michiganu.

Kot lojalni ameriški naturalizirani državljani, dasiravno rojeni v inozemstvu, imamo menda tudi trohico onih zajamčenih pravic, kakoršno vživajo v polni meri domačini, ali Amerikanci. Tu mislimo namreč na gonjo, katero je započela zadnji čas Amerika napram tu živečim inozemcem.

Vprašajte torej izkušenega zgodovinarja ali zemljepisca: "Kaj je pravzaprav Amerika?"

Odgovoril Vam bo, da so Združene države konglomerat (skupina) vseh svetovnih narodov, ki žive pod republikansko obliko vlade. Pretežna večina izmed celokupnega števila prebivalstva je onih, ki niso bili rojeni tukaj, ali so pa potomci semkaj priseljenih inozemcev. — Če bi inozemcev ne bilo, bi ne bilo sploh Amerike, kajti pristni Amerikanci so edinole rdečepoltni Indijanci; ti pa polagoma izumirajo. Ako bi ne bilo inozemcev, bi se na iztoku, zapadu, severu in jugu še danes prostirale prerije ter nepristopni gozdi; marljiva roka inozemca jih je pa tekom let pretvorila v rodovitne farme, cvetoče naselbine, trge in mesta. Žal, da nekateri prenapeti ter preveč domoljubni Amerikanci tega ne spoznavajo, ter hočejo vse, v Ameriki živečé inozemce potopiti v žlici vode, to pa samo radi tega, ker se drže še jezika, šeg, ter vere svojih prednikov.

Ne rečemo, da so vsi tu živeči inozemci popolni, vrli in dobri člani stric Samove družine. Prav zadnji čas se je zaneslo med nekatere boljševiški duh; ti bi radi sledili svojim "rdečim" bratcem po izgledu Rusije. S takimi reformatorji in s takimi izdajicami le proč, ali tja odkoder so prišli. Prav ima vlada, da vse nezaželjene in nevarne inozemce deportira. Pri tem je pa treba presoditi, da nismo vsi inozemci taki. Zaradi peščice onih, pa moramo trpeti še mi — nedolžni.

Če bi naša slavna vlada kmalu po izbruhu vojne hotela prelistati svojo glavno knjigo, bi našla še na milijone imen lojalnih in zvestih svojih posinovljencev. — — Koliko milijonov istočasno tu živečih inozemcev vseh narodnosti je sledilo klicu Sam-a, da so zagrabili za orožje in šli v boj za čast naše čislane zvezdnate zastave. Koliko tisoč teh je darovalo svoje življenje za svojo novo domovino? Koliko tisoč je bilo ranjenih in pohabljenih? — Čuli smo že iz ust nekega ameriškega državnega uradnika, da so baš inozemski fantje ter možje največ pripomogli Združenim državam do sijajne zmage.

In še več? — Za koliko bilijonov dolarjev so podpisali tu živeči inozemci raznih Vojnih posojil? — — Da, da tedaj smo veljali nekaj, zdaj nas pa hočejo Amerikanci v zahvalo spraviti s površja. — Ponosni smo na vsa ta naša domoljubna dela. Izvršili smo jih radevolje, ker to je bila naša sveta dolžnost. Ni pa umestno, da žanjemo sedaj zato samo nehvaležnost in celo preziranje.

Amerika se je zadnji čas zavzela, da tu sploh ne sme biti več inozemcev, ampak vse se mora amerikanizirati. Dobra in umestna ideja, ali težko izpeljiva. — Saj smo vendar do cela vsi tu živeči inozemci v duhu in delih Amerikanci, ne moremo pa biti docela tudi po jeziku. Jezik naše rodne domovine, naših starišev nam je še vedno svet ter blag in radi tega ga radi govorimo, ali doma ali pri društvih; oziroma ga pišemo in čitamo po naših listih. Tega pa neki prenapeti državniki ne marajo. S silo nas hočejo kar čez noč preleviti v Amerikance.

Obširen članek in razpravo o amerikanizaciji bomo v kratkem priobčili tudi na tem mestu, posnet iz poročila nekega ameriškega profesorja. Za danes hočemo le še nekaj omeniti o veliki krivici napram vsem tujejezičnim listom, ki izhajajo v Združenih državah.

Največji sovražnik naših inozemcev je senator King iz mormonske države Utah. Svoje sovraštvo je navedeni senator v prvi vrsti pokazal tudi napram vsem tujezemskim časopisom in tujejezičnim listom, ki se tiskajo v Združenih državah. Na podlagi tega je izdelal zakonski načrt, ki je bil že dvakrat prebran v senatski zbornici, da naj se odvzame vsem tujezemskim listom privilegij II. poštnega razreda. Taki listi bi morali plačati najmanj 3c od futa, ali pa še več, kakor določa sedanji conski tarif. Sedaj plačujemo samo 1c pri funtu.

To bi bil naravnost smrtni udarec za tujezemsko časopisje, ker bi moralo prenehati, ali pa za 100 odstotkov povišati že sedaj tako drago naročnino.

Kingov nujni predlog zahteva tudi angleško prestavo vseh važnih člankov in vesti.

Naravno, da Kingov zakonski predlog še ni sprejet, ker ga mora še večina senatske ter kongresne zbornice odobriti, slednjič pa še predsednik podpisati. — Dvomimo, da bo ta senator izvršil svoj načrt. Ali v Ameriki je vse mogoče, kar nam priča že sledeči slučaj.

Zakonodaja države Oregon je že izdala na svojo roko dne 20. januarja t. l. novo postavo, ki prepoveduje tisk, publikacijo in prodaoj tujejezičnih časnikov na podlagi zakonskega načrta senatorja King-a iz države Utah. Vsaka oseba, tvrdka, korporacija ali družba, ki izdaja v državi Oregon kak časopis v tujem jeziku, mora navesti poleg izvirnega besedila (čtiva) tudi dobesedno prestavo v angleščini.

To postavo je guverner države Oregon podpisal dne 20. januarja 1920.

Kršenje te čudne postave se kaznuje z zaporom 6 mesecev v okrajni ječi, ali z denarno globo $500.00 ali z obojim.

Pošiljajte v Jugoslavijo denar, ne pa blaga!

V zadnjem pojasnilu rojaka Walter Predovich-a, ki ne svetuje sedaj pošiljati blaga v staro domovino smo obljubili priobčiti tudi slično pojasnilo sobrata Josip Sitar-ja, gl. predsednika K. S. K. Jednote, ki se je mudil lansko leto z g. Predovichem v stari domovini.

O tej zadevi piše sobrat Sitar sledeče:

"Ko sem prišel v Ljubljano dne 24. junija l. 1919 sem opazil po "gvantnih" trgovinah, da so bili predali ali "štelaže" popolnoma prazne, tako da ni bilo mogoče stranki kupiti si kako pošteno obleko. V Trstu je bila pa istočasno taka zaloga sukna in oblek kot menda še nikdar poprej. Začetkom septembra in oktobra so nastopili tihotapci in verižniki svoje agilno delo s tem, da so sukno in obleko iz Trsta v Ljubljano skrivoma nosili ter voziil na velikih vojaških tovornih vozovih. Glevno zbirališče teh tihotapcev je bilo v Ljubljani v Tratnikovi gostilni ("Pri zlati kapljici".) Tam se je največ tega blaga znosilo in tudi prodalo. Tam so se navadno Italijani ustavljali in prenočevali. Na večer je bilo čuti iz te gostilne rajanje ter petje raznih italijanskih pesmi. Veseli polentarji so radi dajali duška svojim občutkom, da so celo kričali: "Eviva la Trieste!" — Dasiravno to protidomovinsko petje ni spadalo za Ljubljano, je te tujce ljudstvo ter oblast mirno pustila; Ljubljančani so bili celo vesell teh tihotapskih gostov, ker so prinašali tako nujno potrebovano sukno ter obleko. Do konca oktobra ter do novembra l. 1919 so Tržačani navozili toliko blaga v Ljubljano, da so bile nekatere manufakturne trgovine bolj založene, kot kedaj v mirnem času.

Naravno, da so morali plačevati ljubljanski trgovci za to blago velike svote. To je tudi povzročilo neznansko draginjo obleke. Ena zimska suknja velja še danes v Ljubljani od 800 do 1500 kron; ena obleka pa od 1000 do 2000 kron; čevlji od 200 do 600 kron; klobuk 100 do 400 kron. In če nima kdo v starem kraju kakih posebnih dohodkov, mu je zelo težko spraviti par tisoč kron skupaj, da bi se pošteno oblekel.

Vsem onim, ki imate sorodnike v stari domovini svetujem, da ne pošiljate sedaj blaga od tukaj, ampak ameriške dolarje. Skoro vsaka banka, predvsem pa American Express Co. ima svoj inozemski oddelek (Foreign Exchange Department). Kupite v taki banki ček v ameriških dolarjih ter ga pošljite sorodnikom v priporočenem pismu. To je najboljši in najhitrejši način izplačila denarne pošiljatve v Jugoslavijo.

Znano je, da velja danes tu v Ameriki primerna obleka za moške od $45 do $75 (in celo več!). V Jugoslaviji si kupijo lahko že od 10 do 20 dolarjev (K. 1000—2000) najfinejšo obleko. Zimska suknja velja tukaj od $25.00 do $50.00; v starem kraju pa $8.00 do $15.00; ravno tako je tudi z drugim blagom ali suknom za obleko.

Čemu bi kupovali blago v Ameriki po tako visokih cenah, če se prilično tako blago dobi v domovini skoro še enkrat ceneje. Če pošljete svojcem ček, ga dobijo že v treh tednih, med tem ko gre tovorna pošiljatev zelo počasi naprej. V starem kraju se lahko kupi danes vse ceneje kot tu v Ameriki.

Dalje omenjam, da je poslal "Chicago Jugoslav Relief" poročila o pošiljatvi; kdor istega še ni prejel, naj piše ponj na "Jugoslav Relief, 124 East 28th St., New York, N. Y." **V istem finančnem poročilu sem na svoje veliko začudenje opazil tudi priloženo dopisnico. Na tej dopisnici se vprašuje, če hoče dotičnik zopet poslati zaboj, ali če zna morda za koga drugega, ki namerava poslati zaboj v staro domovino. — Od kod pa prihaja ta "farbarija"?** Chikaški Jugoslav Relief **NE** namerava započeti in izvršiti nobene pošiljatve več; ker to bi naše rojake bolj izkoriščalo, kot pa koristilo narodu.

Chikaški Jugoslav Relief je prevzel prvo pošiljatev zabojev pod nadzorstvom majorja Rev. Francis Jagra in g. Walter Predovicha, ter je tudi postavil zaboje naslovljencem, kakor gotovo že vsem znano. Samo žalibože hočejo sedaj eni porabiti delovanje Jugoslav Reliefa v svojih lastno korist, kot je bil n. pr. slučaj še lanskega leta. Tedaj je odbor tega Reliefa pošiljal poročila iz Jugoslavije in različne tiskovine v Amerko, o svojem delovanju pri razdeiltvi 1774 zabojev za Jugoslavijo. Tedaj je neka tiskarna v Clevelandu porabila to stvar v svojo lastno reklamo in korist. — —

K sklepu še omenjam, da sem dobil za časa bivanja v stari domovini več pisem za razne rojake tukaj v Ameriki. Vsa ta pisma sem takoj po mojem povratku oddal na pošto na dani naslov. Ker so se pa nekateri naslovljenci med tem časom drugam preselili, sem prejel pisma nazaj, katera še hranim. Ker bo gotovo vsakdo vesel pisma svojih sorodnikov iz stare domovine, opozarjam s tem vse doli označene rojake in rojakinje, da naj se pismeno obrnejo na podpisanega, da jim bom ono pismo zopet poslal po pošti; te stranke so sledeče:

Anton Augustin, 12925 Lena St., West Park, Cleveland, Ohio.
Marija Lampret, 994 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.
Miha Birtič, 1484 E. 11th St., Cleveland, Ohio.
Frank Maršat, Joliet, Ill.
Augustin Mally, 14 Summer St., Peabody, Mass.
Joseph Hren, 63—65 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Alojz, Franc in Josip Culkar, vsi svoječasno živeči v Cleveland, O.
John Predovich, 402 W. Chestnut St., ? ? ? Montana.
Josip, Jakob in Janez Cimerman, vsi pred vojno živeči na 32 N. Stockton, ???? Calif.
Josip Dojmovich, N. Broadway, Joliet, Ill.
Rev. Vinko Božja, župnik, Morgan, Minn.
Leopold Požar, New York, N. Y.

Ako je kateremu izmed cenjenih čitateljev "Glasila" znan sedanji naslov gorinavedenih rojakov, naj ga na to opozori, da mu bom lahko poslal njegovo pismo iz stare domovine.

S sobratskim pozdravom

Josip Sitar,
607 North Hickory Street, Joliet, Ill.

Južna Amerika v minuli vojski.

Ko je predsednik Woodrow Wilson dne 6. aprila leta 1917 v kongresu Združenih držav naznanil, da je Amerika prekinila diplomatske zveze z Nemčijo, je izrazil upanje, da bodo njenemu zgledu sledile tudi druge ameriške države. Sledile so, čeprav ni bilo njihovega vpliva na vojskovanje nič čutiti. Saj druge ne pridejo dosti vpoštev, pač pa takozvane ABC države — Argentinija, Brazilija in Čile. Politično mišljenje je bilo popolnoma proti Nemčiji. Unija je znala to izrabiti in je ABC države spravila poleg politične tudi v gospodarsko odvisnost. Ugodno priliko so pa porabile one države v to, da so ugrabile vse nemške in avstro-ogrske trgovske ladje, ki so se nahajale takrat v onih pristaniščih. Bilo jih je pa za 450,000 registerskih ton, zelo veliko, če pomislimo, da je štela vsa avstro-ogrska trgovska mornarica pred vojsko okrog 650,000 ton. Kar bomo tudi mi Jugoslovani imeli kolikortoliko opraviti s temi abecedadarji, je dobro, da jih malo ogledamo.

Argentinija ima vse predpogoje za agrarno državo, a produkcija je prevelika in zato je postala ta republika enostransko eksportna. Od celokupne površine okroglih 300 miljonov hektarov odpada približno tretjina na poljedelstvo, tretjina na travnike in pašnike, tretjina pa na gozdi in nerodoviten svet. Kaj pa je to, tretjina Argentinije? 300 miljonov hektarov je tri miljone kvadratnih kilometrov, bivša Avstro-Ogrska jih je pa merila 676,000, naša Jugoslavija jih bo kakih 250,000 do 300,000, kakor bo pač izpadla mirovna konferenca. Kranjska meri 10,000 kvadratnih kilometrov. Torej bi bilo v Argentiniji lahko pokritega z njivami toliko sveta, kakor znašajo tri do štiri Jugoslavije ali pa sto kranjskih dežel. Ravnotoliko pa travnikov in pašnikov. A ker je država šele v početkih razvoja, je sedaj izkoriščenih samo 23 do 24 miljonov hektarov, od teh petina za poljedelstvo, štiri petine pa za živinorejo. S poljedelstvom se ne pečajo tako natančno kakor recimo na Danskem ali Nemškem ali Češkem, temveč bolj na široko na široko na veleposestvih, zato je pa tudi povprečna produkcija na hektar relativno majhna. Izvoz nadprodukcija žita je glavni vir dohodkov. Vedeti moramo namreč, da ima Argentinija prav malo ljudi, samo kakih 8 miljonov, in se torej doma prav malo vporabi. Če bi bila samo tako gosto naseljena kakor Kranjska — in Kranjska ni gosto naseljena — bi jih morala imeti 150 miljonov! Drugi vir dohodkov je živinoreja. L. 1912 so našteli 30 miljonov goveda, osem in pol miljona konj, štiri in pol miljona koz in 47 miljonov ovac. Bila so pa že leta, ko so našteli 100 do 120 miljonoc ovac. Na podlagi živinoreje se je razvila tudi edina velika industrija, industrija živil, zlasti mesa.

Argentinske finance imajo svoje glavne dohodke v uvoznih carinah, pristaniških in užitninskih pristojbinah, ki tvorijo skoro dve tretjini vseh državnih dohodkov in torej temeljijo bistveno na zunanji trgovini. Skoro vse industrijske izdelke morajo uvažati iz tujine, uvoz pa plačajo z izvozom surovin. Največji del izvoza je šel že v miru v dežele entente, predvsem v Anglijo. V vojski pa seveda izključno tja, ker so bile osrednje države zaprte. Sicer je pa napravila Argentinija v vojski vsled nenaravno visokega dviga. nja cen živil prav velikanske dobičke. Dočim je recimo l. 1913 znašal uvoz 421 miljonov pezov (pez je 4.78 kron), izvoz pa 483 miljonov pezov v zlatu, je padel uvoz l. 1915 na 227 miljonov, izvoz se je pa dvignil na 558 miljonov. Na prvem mestu je Anglija, ki je dobila iz Argentinije blaga za 165 miljonov in prodala tja za 68 miljonov, druga so severoamerikanska Unija z 90 oziroma 56 miljoni, Francija in Italija sta kupili živil vsaka za 40 miljonov. Teh par številk nam pokaže velikanski pomet argentinske trgovine za Evropo.

Gospodarstvo Brazilije temelji ravnotako na eksportu. Brazilija je največja država južne Amerike in peta država sveta po velikosti, ljudi ima pa samo nekaj nad dvajset miljonov. Velika je za za 850 Kranjskih, oziroma za okoli 30 Jugoslavij. Enostranost izvoza se je pa med vojsko zelo maščevala. V kolikor namreč nista mogli Francija in Anglija uporabiti brazilskih proizvodov, so ostali nakopičeni doma, trgovina je zastala in prišlo je do splošne krize. Pri izvozu moramo imenovati na prvem mestu kavo, saj pride na Brazilijo od letnih 15 do 20 miljonov vreč po 50 kg nekako 70 do 85 odstotkov! Ker so sadili vedno več kave, je nastala nadprodukcija, cene so zelo padle. Poleg kave izvaža Brazilija kavčuk, tobak, kože itd. Avstro-Ogrska je kupila od Brazilije v zadnjem letu miru, l. 1913 za okrog 70 miljonov kron blaga, prodala ga je pa samo za 13 miljonov kron. Vendar je pa šlo veliko blaga tudi skozi nemška pristanišča in te številke tukaj niso vpoštevane. Na Nemško je pa prodala Brazilija za okrog 250 miljonov mark, kupila pa za okroglih 200 miljonov. Na srednjo Evropo se bo morala ozirati Brazilija tudi še vnaprej, zlasti še, ker ravnotežja v domačem gospodarstvu še ni.

V nasprotju z Argentinijo je pa v Čile rudarstvo prav posebnega pomena. Predvsem pridobivajo soliter, letna produkcija znaša okoli 30 miljonov meterskih stotov. Avstro-Ogrska je kupila leta 1913 v Čile za 23 miljonov blaga, od teh 22 samo za soliter, prodala je pa lesa za 5 miljonov. Nemčija je kupila za 200 miljonov mark, od teh soliter 171 miljonov, prodala je pa za 98 miljonov. Ker je izvozna carina na soliter glavni steber čilenskega gospodarstva, je očividno, da bo umetna produkcija solitra, ki se je dvignila med vojsko na prav visoko stopnjo, zelo slabo vplivala na finance te sicer jako zdrave republike.

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K. J.

AGITIRAJTE ZA K. S. K. JEDNOTO!

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1042.

od ustanovitve do 1. januarja 1920 skupna izplačana podpora $1,724,391.50

GLAVNI URADNIKI:

Glavni predsednik: Joseph Sitar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik: Math. Jerman, 332 Michigan St., Pueblo, Colo.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10 St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22 St., Chicago, Ill.
Math Kostainšek, 302 No. 3rd Ave. West; Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Frančič, 311—2nd Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael J. Kraker, 719 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canal 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

URADNO NAZNANILO.

NAZNANILO ASESMENTA 3—20, ZA MESEC MARC 1920.

Imena umrlih članov in članic.

Zaporedna številka smrtnega slučaja v tekočem letu — 5.

207 JOHN VIDETIČ, star 50 let, član društva sv. Jožefa 2, Joliet, Ill., umrl 29. jan. 1920. Vzrok smrti: Pljučnica. Zavarovan za $1000.00. Pristopil k Jednoti 4. junija 1899. R. 29.

Štev. 6.

2405 JOŽEF MOHAR, star 40 let, član društva sv. Jožefa 7, Pueblo, Colo., umrl 15. januarja 1920. Vzrok smrti: Pljučnica. Zavarovan za $1000.00. Pristopil k Jednoti 12. februarja 1901. R. 21.

Štev. 7.

2535 ANTON LOGAR, star 58 let, član društva sv. Jožefa 12, Forest City, Pa., umrl 13. januarja 1920. Vzrok smrti: Ubit v premogovniku. Zavarovan za 1000.00. Pristopil k Jednoti 20. marca 1901. R. 39.

Štev. 8.

1041 NIKOLAJ GRABRIJAN, star 46 let, član društva sv. Roka 15, Allegheny, Pa., umrl 29. januarja 1920. Vzrok smrti: Pljučnica. Zavarovan za $1000.00. Pristopil k Jednoti 17. novembra 1894. R. 19.

Štev. 9.

1154 JOSIP DROBNIČ, star 47 let, član društva sv. Cirila in Metoda 59, Eveleth, Minn., umrl 2. februarja 1920. Vzrok smrti: Ubit v rudniku. Zavarovan za $1000.00. Pristopil k Jednoti 2. aprila 1900. R. 27.

Štev. 10.

22314 IVAN BRENTIN, star 288 let, član društva sv Petra in Pavla 89, Etna, Pa., umrl 30. januarja 1920. Vzrok smrti: Krvna bolezen. Zavarovan za $1000.00. Pristopil k Jednoti 2. aprila 1917. R. 24.

Štev. 11.

7668 DRAGA NOVOSEL, stara 33 let, članica društva sv Barbare 92, Pittsburgh, Pa., umrla 14. januarja 1920. Vzrok smrti: Pljučna vodenica. Zavarovana za $1000.00. Pristopila k Jednoti 10. aprila 1916. R. 30.

Imena poškodovanih in operiranih članov in članic.

Zaporedna številka v tekočem letu — 4.

120 FRANCES HORVAT, članica društva sv. Jožefa 2, Joliet, Ill., operirana 31. decembra 1920. Opravičena do podpore $50.00.

Štev. 5.

13602 IGNAC GECAN, član društva sv. Jožefa štev. 2, Joliet, Ill., poškodovan 6. decembra 1919. Opravičen do podpore $250.00 za izgubo očesa.

1612 ŠTEFAN GRAHEK, član društva sv. Petra 30, Calumet, Mich., poškodovan 28. oktobra 1919. Opravičen do podpore $100.00 za izgubo polovice stopala.

Štev. 7.

11040 FRANK UČAKAR, član društva sv. Jožefa štev. 58, Irwin, Pa., operiran 28. decembra 1919. Opravičen do podpore $50.00.

Štev. 8.

6306 VERONIKA FERKUL, članica društva Marije Pomagaj 78, Chicago, Ill., operirana 16. januarja 1920. Opravičena do podpore $50.00.

Štev. 9.

20798 ANTON BARAGA, član društva Friderik Baraga 93, Chisholm, Minn., operiran 26. decembra 1919. Opravičen do podpore $50.00.

Štev. 10.

8785 MARIJA KOCHEVAR, članica društva sv. Genovefe 108, Joliet, Ill., operirana 14. januarja 1920. Opravičena do podpore $50.00.

MLADINSKI ODDELEK.

Zaporedna številka smrtnega slučaja 72. — V letu 1920. št. 1.

343 TEREZIJA KENDA, stara 7 let, 9 mesecev in 15 dni, članica društva sv. Jožefa 56, Leadville, Colo., umrla 19. januarja 1920. Vzrok smrti: Obistna vodenica. Pristopila v Mladinski oddelek 1. junija 1916. Opravičena do $100.00 za pogrebne stroške, kateri znesek je bil pok. starišem nakazan 20. februarja 1920.

Joliet, Ill., 20. februarja 1920.

JOSIP ZALAR, glavni tajnik.

ZADNJEGA POROČILO O RAZMERAH V STARI DOMOVINI.

"Am. Domovina" piše:

Prvo poročilo od naših zastopnikov v Ljubljani je jako zanimivo in ga priobčujemo na tem mestu, ker objednem pojasnujejo marsikatero črno točko iz življenja, trpljenje naših ljudij tekom vojne, in evo vam žalostne slike iz vaše rojstne domovine.

Ljubljana, 24. jan. Torej sedaj smo v beli Ljubljani. Dospeli smo sem 19. jan. ob 8. uri jutraj. V Parizu smo šli na vlak 17. jan. ob 7. zvečer, preko Švice, Italije — skozi Milan, Verono, Trst, Divačo-Logatec — tam je zadnja postaja laškega križevega pota. Bilo je že temno, ko smo prišli v Logatec (Longatico ga imenuje Lahi) ko so prišli jugoslovanski železničarji na vlak. Takoj smo vedeli, da so naši rojaki prevzeli vlak, kajti začul se je običajni p . . . . š, in "tista bremza pa ne drži!" Takoj smo po koncu skočili, ko smo začuli našo govorico. V Ljubljani smo dobili postrešča, ki nam je peljal naše kovčke v Union Hotel. Računal je 40 kron (okrog 45c.) Tja prišedši ni bilo nobene sobe dobiti. Vse polno. Gremo k Maliču, Slonu, Hotel Wilson — vse zastonj. Nobenega prostora. Potem sem šel nazaj k Slonu in se mi je vendar posrečno dobiti eno sobo za nas tri — toda ne za dalj kot za tri dni, ker ne pusti policija. Seveda bi bili dobili podaljšanje, ako bi šli na policijo in povedali kakšnega kalibra ljudje smo mi, pa sva dobila stanovanje in hrano z Jakšičem pri moji sestri, Perdan pa pri bratu svoje žene. Drugi dan smo šli na uredništva listov ki so prinesli notico o našem prihodu. Potem pa v skladišče Balkan. To je veliko moderno skladišče, vagoni pridejo naravnost na dvorišče pred magazine in bo jako pripravno za razkladati.

Ravnatelj skladišča g. Pogorelec je jako prijazen gospod in nam je vse razkazal. Imeli smo potem v torek zvečer sejo tri ure, da smo se pogovorili o sistemu za razdeljevanje. On nam bo v veliko pomoč, ker mu je taka stvar vsa znana. Dal nam bo na razpolago pisarno in tam začnemo delati. Čaka nas veliko dela, da bomo že sedaj sortirali zaboje v imeniku po razni deželah in glavarstvih. Vse bo šlo kot po žnori, ko pridejo zaboji. Raditega je dobro, da smo mi prej sem prišli. Morali bodemo iti še na več inštanc, kot na colninski urad, železniški, poštni, itd. Ljudje so privreli skupaj iz vseh krajev, ko so zvedeli, da smo prišli. Sedaj hodimo po hišah in razdajamo pisma in darove, ki smo jih dobili od svojcev tukajšnjih rojakov. Če bi vi vedeli koliko veselja napravi en sam dolar tukaj! Stare mamice niso vedele kako bi se zahvalile in milo se nam je storilo, ko smo videli, kako zelo so bili potrebni. Kakšno bo šele veselje, ko pridejo zaboji. Vsi jih pričakujejo — a nič ne godrnjajo, ko pravimo da pridejo šele v sredi februarija. Pravijo vsi, samo da pridejo, naj bo potem kadar hoče.

Tukaj se dobi še raznih stvari, le sladkorja primanjkuje in kave. Seve, je vsaka reč precej draga. Sukno za obleko do 230 kron meter in še dražje, pa ni nič posebnega. Je debelo in se kmalu strga. Eno jajce velja eno krono 60 vinarjev, itd. Srebra in bakra ni nič, seveda tudi zlata ne. Vse se plačuje samo s papirjem. Ena cigareta stane 52 vinarjev, ena cigara 60 vinarjev. Delavci zaslužijo od 20 do 30 kron na dan in sicer dela vse po osem ur, to je vsaka tovarna, ki ima več kot 20 ljudi. Manjše tovarne niso primorane se tega držati toda se sami delavci držijo tega, da delajo, po 8 ur. Družine, ki nimajo nikogar, da bi zaslužil, so v veliki revščini, ker tu še ni dobrodelnih zavodov, ker je država še le v razvoju in ne more vse naenkrat storiti. Na deželi so oni, ki so kaj pridelali, še precej na konju — drugi pa stradajo. Letos je bila letina zelo slaba. Na deželi predvsem primanjkuje petroleja in soli — nadalje kave in sladkorja ter predvsem obleke in obuvala, sploh stvari, ki se ne izdelujejo v naši državi. Sol se dobiva iz Nemčije, ki prihaja v nemško Avstrijo, ki pa ima tako slabo urejen promet, da je težko kaj dobiti. Sladkor (Italcije proti kompenzaciji. Blago za obleke se dobi iz Italije, toda dobivajo iz Češke in petrolej iz Italijani silno slabo blago prodajajo in jako drago. Kmetje nosijo v mesto svoje pridelke in dobe za nje petrolej in sladkor.

Mnogo konj imajo naši ljudje doma, nekateri so zelo lepi. Vse to je ostalo od razsula bivše Avstrije. V tistem času je bilo od n. pr. Vrhnike pa do Ljubljane deset in desetisoče konj, ki so se pasli okoli brez gospodarja. V Ljubljani so se pasli po Mestnem logu in parkih, hodili so po ulicah. Država je izdala oklic, da si vsakdo lahko izbere konja in ga redi in potem izroči proti odškodnini državi. Kmetje so si izbirali najlepše konje, druge se je počasi spravljalo v kraj — na ta ali oni način. Pravijo, da je takrat vsak otrok imel svojega konja — živega. Se sliši kot pravljica iz devete dežele pa je živa resnica. Na cesti so stali vozovi, avtomobili, ambulance. Še sedaj je pod Tivoli vrsta voz ki gnijejo tam, zakaj, se ne ve.

Težke, težke čase so imeli ljudje za časa vojne. Stradali so doma in vojaki v trenčah, da so se smili samim sebi. S strahom se vsakdo spominja na tiste čase. Po cesti mimo hiše, kjer jaz stanujem, so vodili ljudi na strelišče, kjer jih je čakala kroglja. Za mal prestopek je bila kroglja. Bile so to žalostne procesije — pripovedujejo. Vojaki z nasajenimi bajoneti na sredi na smrt obsojeni, ki jih je spremljal duhovnik. Nikdo ni smel pomilovati obsojenca.

V Ljubljani primanjkuje stanovanj. Od leta 1914 se ni še nič zidalo, in če povem, da šteje danes Ljubljana do 90.000 prebivalcev (pred vojno okrog 48.000), potem se lahko vidi kak drenj da je.

Jaz bom polagoma vse opisal, kar bom mogel zvedeti od ljudi, kar bo gotovo zanimalo čitatelje.

Ameriški Jugoslovani bodo pač morali stati na strani svojim rojakom z odprtim srcem in pomagati. Tako me je n. pr. prosila ga. Rybar — žena delegata dr. Rybara iz Trsta, za tržaške otroke. Največji reveži na svetu so, ti slovenski tržaški otroci. Lahi silijo slovenske otroke v svoje šole, dajejo jim slaščič in obleke, samo da jih več dobe. Slovenske žene v Trstu se trudijo in zbirajo milodare da oblečejo te revne slovenske otroke. Ali je v Clevelandu kaj Tržačanov in Kraševcev, ki bi kaj darovali, vsaj nekaj, ako hočemo ohraniti naše malčke v Trstu? (Kot znano, se je Republičansko Združenje pred senatom popolnoma odpovedalo Trstu ter vrglo laški sužnosti do 100.000 Slovencev, rekoč, da mi ne maramo Trsta. Op. ured.) Tudi nas, ki zastopamo pošiljatve ameriških Slovencev, so prišli že prosit ljudje za pomoč, a kaj naj jim trije damo, ker se v ta namen ničesar ni zbiralo v Ameriki, pač pa se je prodajalo Trst Italijanom.

Veselje med narodom je neizmerno radi pošiljatve. Naši rojaki so hvaležni svojim dragim v Ameriki, ki so tako požrtvovalni. Potreba pa je tukaj velika. Nikomur v Ameriki naj ne bo žal, ako je kaj poslal. Hvaležen je oni, ki je blago prejel, hvaležen mu je ves narod. Vse vas blagoslavlja, kamor pridemo.

Pozdravljam prisrčno clevelandske Slovence in vse naročnike tega lista.

James Debevec.

Boljševizem v teoriji in praksi.

S solzami oblita in s krvjo omadeževana Rusija ječi in kliče svet na pomoč. Sestavljena je iz nasilja in njene muke ne morejo nikakor ostati hladno-krvno opazovane, kakor kakšna posebna, nikoli poprej opazujoča poizkušnja socialne evolucije. Rusija je živa in iz njenih kožnatih odprtin njenega telesa neprenehoma kaplja nedolžna kri ruskih narodnih mučenikov.

Njena najnujnejša, najglobokejša in najprva potreba je preustrojitev razmer, pod katerimi bode zamoglo rusko ljudstvo sklicati vse rusko ustavotvorno skupščino. Rusija ne more nikdar tiho in zadovoljno živeti, do kler ne bodo njeni zastopniki prostoizvoljeni od vsega ljudstva, ustanovili konstitucijo in položili trajajočo podlago demokratični vladi, katera jim bode zagotovila postave, ki so v sporazumu z voljo in željami ruskega naroda. To je poslanica, katero je predlagala Katarina Breshkovsky ameriškemu ljudstvu.

Največji sovražniki ruske demokracije po Ameriki in po ostalih delih sveta niso več uradno zapriseženi boljševiki, toda oni ki se štejejo za najbližje prijatelje in sodelavce boljševizma, to so agitatorji dobrodelne nevtralnosti nasproti sovietom. Vsi ti liberalni elementi napadajo vsako, boljševikom nasprotno stranko v Rusiji in vsako vlado (poljsko, rumunsko, finsko, in druge baltiške) katere so ansprettju z boljševiki. Oni vsi odobravajo saj ekonomično; ako ne politično priznanje sovietov in ostavljenje vsake finančne ali vojaške pomoči deželam, ki se borijo in bijejo proti njim. Z drugimi besedami, oni so pri volji storiti vse, kar Lenin od njih zahteva, in mu zamorejo tem bolj pomagati, ker niso člani mednarodnega komunizma.

Toda vse je zaman razlagati takim ljudem z razsodnostjo in resnico, kakor bi bilo, ako bi hotel razlagati sovietom samim. Najdejo se zopet drugi, katerih število mož se mora ceniti na drugi način. Ti so akademiki in literarni ljudje, kateri pomagajo sovietom brez vsakega najmanjšega namena to storiti. Ljudje te vrste navadno ne razumejo in ne poznajo ruskega položaja. Ko nobeden njih ne odobrava sovietov v celoti, vendar vseeno požirajo eden ali drugi del boljševiške politične hrane, ter zapeljani do tega od številnih "boljševiških oblastij", kateri v par tednih in mesecih v družbi Lenina, vedo vse kar je potrebno vedeti o Rusiji. Na primer eden od teh lahko reče, da je boljševizem zelo lep v teoriji, toda v vsakem oziru napačen v praksi; ko zopet drugi trdi, da je popolnoma napačen v teoriji, a v praksi je primoran postati demokratičen in vspešen. Resnica je, da kadar je boljševiška teorija slabejša kot nje praksa, nekatera boljševiška početja še celo prekašajo njene nauke. In potem da so v mnogih slučajih zli nauje tam tudi ta nadaljna resnica, ki in slaba uvedba v popolnem sorazumu — kot v naukih strahovladanja, državljanskih prekucij in narekavanja, katera rabijo ravno tako, kakor jih oznanujejo.

Na primer znameniti britanski "Memorandum" piše naslednje: "Napake se navadno ne najdejo v načelih vladnega načrta, temveč v rabi teh načel in še posebno tedaj, kadar te vporabljajo ljudski roparji, takšni kot so bili tirani francoske in ruske revolucije. Gotovo v takih slučajih vsa načela prepadajo v nič. Rožnato pobarvana dejanja boljševiške strahovlade so bila objavljena od oseb, ki imajo samo načela po katerih se ravnajo.

To je gotovo najznačilnejši dokaz od strani, ki je 100 odstotkov proti boljševikom; kajti, kaj zamore biti bolj grozno in strašno, kot boljševiški načrt v celoti in prav tako skoro v vseh njegovih ttvorečih načelih?

Toda tukaj pride zopet drugi pisatelj, ravno tako nasproten boljševikom, ki pravi, da so nauki boljševizma in njega propaganda najbolj nevarna in krivična ideja, katera se je bila kedaj osnovala. V 'Atlantic' za mesec julij, se Herbert Wilton izraža takole: "Boljševizem je najstrašnejši fanatizem od časa Mohameda." On tudi vidi popolen razkol med njegovimi idejami in prakso. Toda propaganda sama je nevarna in krivična in ne boljeviška praksa. Boljševizem je za njega v izrazu groznejši nego v dejanju.

In v pospevanju tega predlaganja pride naš prijatelj do zelo čudnih zaključkov: da se sovieti samo nekateri Wilnlejivi svetovalci, kakoršne je nastavil Lloyd George, da so vporabljali Jeffersonova načela raje nego one izpod Marxijevega peresa! Da boljševizem v Rusiji ni nobena revolucija in tudi ne nobena komunicija ali zapovedovalka! in da koraka proti pravici (Pisatelj se je spozabil, da je Lenin moral korakati proti desni, da je prišel v Rusijo in zopet pri sklepanju miru z kajzerjem in da je Macchiavellianova politika prava podlaga njegovega sistema.

V tem izrazu ni najmanjšega dvoma, da edini namen gospoda Stanleja je povečati zli duh propagande same. In mogoče je res večje zlo. Boljševiki vladajo z vlado laži, še bolj nego z vlado grozodejstev. Neštevilne in strašne laži, katere je boljševizem posejal po svetu, še znajo živeti potem ko bode njih delo materialnega uničevanja in krvoprelitja pozabljeno med svetom. To nikakor ne znači, da so njih dejanja boljša, toda le, da so njih besede še slabše. Njihova teorija ni nikakor brez resnosti., njo se more le razumeti v njih grozni trmi. Mnogo njihovih krvavih poizkušenih sanj se jim ni posrečilo izpeljati, toda nekatere so izpeljali in jih bodo nadaljevali dokler bodo ostali na krmilu vlade. In zraven tega so storili in delajo ravno toliko gorja z njihovimi fantastičnimi in trmastimi nagoni, da bi dovršili neizpeljive načrte tiranstva, v katerem so prav dobro podučeni, kakor na primer, njihova ostanovljenja posebno častnega razredа "Rdečih gard", izstradanje vseh neprijateljskih elementov ruskega ljudstva in njihovo vspešno sejanje njihovega lažnjivega sistema med neizobraženo kmetsko in mestno ljudstvo, ki je v obsegu njih propagande. Še slabše je, ako povemo resnico, da so boljševiki napravili iz cele Rusije telo, nad katerim poizkušajo svoje operacije. (Po besedah največjega sedaj živečega ruskega pisatelja, ki je bil sam boljševik.) "Njih načrti so: delavce priganjati k delu, porazdelitev večjega dela pridelkov ubogega kmeta, odstranjenje vse sestoječe kulture in na njeno mesto nadomestiti novo proletarno kulturo iz nevednosti in jeze, — ter to storiti kar črez noč — vse to dokazuje, da je nemogoče." Toda ta nemogočnost jim nikakor ne zabranjuje nadaljevati svoje poizkušnje v vedno novih oblikah, kajti to je prava narava celega ultra — revolucijonarnega gibanja. Trenutek, ko ljudstvo zahteva odstranitev teh strašnih poizkušenj, zapusti boljševike in se povrne nazaj k demokratični stranki.

Kar se tiče posebnega razpravljanja boljševiške teorije in prakse, vpoštevajmo besede neke, v tem izkušene osebe — najuplivnejše izmed vseh neustrašnih in poštenih kritikov boljševizma; najbolj človekoljubnega Maksima Gorkija, ki pravi: "Proletarijat je tvoritelj nove civilizacije, pravijo boljševiki. Kje in v čem se nahaja to delo proletarijata?" vpraša Gorki ljudstvo in potem primerno odgovarja nato vprašanje.

"Uradna obvestila, ki prihajajo od ljudskih poslancev, so le brezpomembni časnikarski članki in nič drugega. Videti so kot kakšna, v pesek natiskana literatura. Ako prav je tu pa tam kakšna misel vredna nekoliko preudarka, kar pravijo vendar so dandanes misli za izpolnitev ideje zaman.

Kar se tiče teorije same — je samo tu pa tam vredno nekoliko pomisleka. Drugo je fantastično in prepovoljno ali pa proti človeški družbi in protiaktivno. V praksi je samo zmaga zverinstva v katero se ponižujemo, globokejšega aziatizma v katerega se potapljamo, in je brez najmanjše so delavnosti ob strani socijalnega duha ali socijalne psihologije."

A. F. F.

Slab izgovor je slabši, kakor noben izgovor.

Nesreča rada pušča cele kopice kamenja na cesti do blagostanja.

Ne zvračajte krivde na svojega trgovca!

"Flu" je zopet povzročila isto sitnosti kakor lani. Velike količine Trinerjevega ameriškega grenkega vina in Trinerjeve Angelice grenke tonike so bile prodane, in mnogim trgovcem so popolnoma pošle zaloge teh izvrstnih zdravil. Naši odjemalci so se nam pritožili zastrantega, ali mi delamo nočindan, da izvršimo naročila, ter upamo, da bodo imeli sedaj trgovci zopet zadostno zalogo pri rokah. Trinerjevo ameriško grenko vino je brezprimerno. Izčišča črevesje brez vsakršnih neljubih simptomov, pospešuje slast ter krepi cel sistem. Trinerjeva Angelica grenka tonika je zanesljiva povračevalka življenskih sil in energije in zato neprecenljiva v okrevanju. V slučaju prehlada in kašlja se lahko zanesete na Trinerjev Cough Sedative in v slučaju bolečin v goltancu si ga izperite s Trinerjevim antiputrinom. Vsak lekarnar ali trgovec z zdravili Vam postreže s temi zdravili, samo zahtevajte Trinerjeva ter odklonite posnemke! — Joseph Triner Company, 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

(Advertis.)

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobijo v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa. On Vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

Za vsebino oglasov ne prevzema nikake odgovornosti ne uredništvo, ne upravništvo našega lista!

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

DA ALI NE?

Pred nekoliko dnevi smo objavili Wilsonov odgovor na Tittonijev predlog za rešitev reškega vprašanja. Mislimo, da nam ni treba šele poudarjati onega, kar je moral opaziti v tem odgovoru že vsak bralec sam, namreč, da se ta odgovor, vkljub svoji vljudnosti, vendar precej razlikuje od drugih takih podobnih diplomatskih spisov in sicer po svoji odločnosti, da ne rečemo že naravnost, odbijajoči rezkosti. "Ne skrivam Vam svojega presenečenja zaradi novega načrta," je pisal Wilson. "Točno Vam je znano, kako neizpremenljivo je moje mnenje o reškem vprašanju, in sicer ne zaradi manjše simpatije za veliki narod italijanski, temveč zaradi popolnega prepričanja vlade moje države. . . . Smatram najodločneje, da Vaši dvomi, kako bi italijanski narod sprejel rešitev reškega vprašanja, ki bi se ne strinjala s cilji imperijalistične manjšine, nimajo sploh nikakršne bistvene podlage. Reško vprašanje ne zanima resno italijanskega naroda. . . Naše tozadevno delovanje se ne more nikakor izpremeniti." In pripomnil je še Wilson, da bo zahteval rešitev jadranskega vprašanja brez odlašanja, in zagrozil končno, da Amerika onim državam, ki bi bile proti stremljenju Amerike, da se urede evropske razmere, odtegne gospodarsko pomoč!

Vkljub vsej prijaznosti in ljudnosti je bil ta Wilsonov odgovor tako rezek, da je stal glavo Tittonija kot ministra za zunanje stvari in načelnika italijanskega odposlanstva na mirovni konferenci. In potem?

V včerajšnjem "Lavoratoru" smo čitali poročilo iz Rima, v katerem se pravi, da so se pozneje, po tem Wilsonovem odgovoru, vršili drugi razgovori in sicer zelo važni, toda ne več v medzavezniškem svetu in tudi ne med italijanskimi in amerikanskimi zastopniki, pač pa med italijanskimi in jugoslovenskimi zastopniki.

Stvar nam v resnici ni znana, dasiravno smo morda imeli priliko, da bi bili izvedeli kaj o njej, če bi se bila dogodila v resnici, če ne misli tu "Lavoratorjev" rimski poročevalec morda onih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo, ki smo jih že omenili pred nekaj dnevi v našem listu in ki njihov izid objavljamo na drugem mestu, namreč pogajanja za razdelitev trgovinskega brodovja, ki jim je bil prvi uspeh ta, da dobi Jugoslavija one ladje izpod 2000 ton, ki so last jugoslovenskih brodolastnikov, dočim se pa poganja za večje dalje še nadaljujejo. Ali je morda mislil "Lavoratorjev" poročevalec ta pogajanja in jim je pripisoval tako važnost? Morda. Saj važna so v resnici, in končno bi bili potem, kakor pravi isti poročevalec, dosedanje raševanje naših skupnih vprašanj končali tamkaj, kjer bi bilo treba početi," namreč z neposrednimi pogajanji med obema prizadetima strankama, Jugoslavijo in Italijo.

"Lavoratorjev" poročevalec pa nadaljuje: "Mi socijalni demokratje smo večkrat poudarjali, da bi se moralo reško vprašanje rešiti s pomočjo kompromisa med Italijo in Jugoslavijo. Toda pogajanja so se hipoma pretrgala in če Orlando ni nikoli znal povedati zakaj. Sedaj zasnovana rešitev bi bila takale:

Reka naj bi se pripojila Italiji vsemu slovanskemu ozemlju, priklopljenemu Italiji, naj bi se dala popolna avtonomija.

Šlo bi nekako za to, da se v Italiji za vse priklopljeno slovansko ozemlje uvede ista narodnostna uredba, kakor so jo zasnovali socijalni demokratje leta 1899. S to naredbo bi se z ene strani skušalo zadovoljiti Slovane, z druge pa pristaše aneksije Reke. Kakor vsi kompromisi, ima tudi ta brezdvomno med toliko stranmi, o katerih bi se dalo razpravljati, nekatere, ki jih je treba visoko ceniti. Bolje bi bilo seveda, da bi se vsa naša nacijonalna vprašanja rešila s svobodnim izvajanjem samoodločbe. Toda samoodločbe ne bomo imeli nikoli od meščanskih vlad."

Tako "Lavoratorjev" rimski poročevalec.

Torej Reko Italiji, vsem slovanskim ozemljem, ki se priklopijo Italiji, pa nekako tako avtonomijo, kakor jo je zahteval socijalno-demokratski brnski program za vse narode bivše Avstrije, narodno in upravno avtonomijo.

Hm, da!

Neglede na to, da o ureditvi zasedenega ozemlja načelno ne razpravljamo, dokler ni končnoveljavno določena njegova usoda, bi na vsa ta izvajanja o tem novem načrtu za ureditev reškega vprašanja in vseh vprašanj, ki so žnjim v zvezi, vprašali edino le še: odkod prihaja ta načrt, in ali je sploh kaj resnice na tem, da se Italija hoče neposredno pogajati z Jugoslavijo? Znano nam je, namreč, kako naravnost smešno so se vršila neka "pogajanja" v Panizu, ko je zastopnik neke tretje države prenašal vprašanja in odgovore iz sobe v sobo, da ne bi prišli italijanski zastopniki v neposredni stiki s jugoslovenskimi, in se je to mešetarjenje potem imenovalo "direktna pogajanja", in komaj pred par dnevi so javljali listi iz Pariza, da se je italijanski odposlanec Scialoja, naslednik Tittonijev, uprl predlogu ameriškega zastopnika Polka, ki je predlagal, da naj velevlasti določijo usodo Reke in okolice sporazumno z Italijo in Jugoslavijo, češ, "Italija kot velevlast se ne sme postavljati na isto stopnjo z Jugoslavijo." Čo tako govori načelnik italijanskega odposlanstva, ali je potem mogoče, da bi oni novi načrt izhajal iz pristojnih italijanskih krogov, ali so potem neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo sploh mogoča?

Dokler je oficijelni zastopniki Italije postavljajo na tako stališče, kakor se postavlja Tittonijev naslednik Scialoja, se nam zdi, da ne. — Tržaška "Edinost" 6. dec.

Naša in avstrijska krona. Na dunajski borzi je 15. jan. za sto naših kron bilo na prodaj 225—245 avstrijskih kron.

Tobak zopet podražen. Delegacija ministrstva finance za Slovenijo in Istro v Ljubljani poroča: Vsled novega uradnega kurza za 100 dinarjev 400 K, ki se je določil z naredbo finančnega ministrstva z dne 1. prosinca 1920, št. 148.315, se bodo od 15. januarja 1920 dalje prodajali tudi tobačni izdelki po tem kursu namesto po dosedanjem kurzu 1 dinar — 3 K 50 vin. Kronske cene se torej povišajo za 14.285 odstotkov; domači tobak za pipo, ki je sedaj stal 1 K 10 vin. (25 gr), se bo prodajal od 15. januarja 1920 naprej po 1 K 25 vin.; klobase 1 kg po 32 K namesto po 28 K; fini turški tobak za svalčice (25 gr) po 5 K namesto po 4 K 38 vin. fini hercegovski tobak (25 gr) po 4 K namesto po 3 K 50 vin; srednjefini turški tobak (25 gr) po 2 K 75 vin. namesto po 2 K 42 vin.; športke po 20 vin. komad namesto 18 vin.; dame po 24 vin. komad namesto po 21 vin.; egiptovske po 52 vin. komad namesto po 46 vin.; viržinke in portorike po 1 K 20 v. komad namesto 1 K 05 vin.; trabuke in britanike po 2K namesto 1 K 75 vin. itd.

Povišanje cene soli. Po naredbi uprave držav. monopolov kraljevine SHS od 9. jan. in vsled odloka finančnega ministrstva, da je službeni kurz krone do nadaljne odredbe: 4 krone je 1 dinar, se povišajo monopolne cene soli iz državnih skladišč do nadaljnje odredbe na sledeči način: 100 kg zmlete in kamene soli 252 K. 100 kg bele morske soli 196 K (za ribiče 168 K in 100 kg industrijske soli 88 K.

Tvornica vžigalic se bo ustanovila v Rušah pri Mariboru. Predpripravе se že vršijo.

Prehrana Slovenije. Narodni poslanec dr. Shwegel (Slov. ljudska stranka) je posredoval zaradi prehrane v Sloveniji, osobito radi onih krajev, kjer je nastalo pomanjkanje. Zvedel je, da je za te kraje sedaj preskrbljeno, tako je na pr. pred nekaj dnevi odšlo v brežiški okraj 20 vagonov, za slovenjegraški 60 vagonov živil itd. — Sladkorja ima vlada trenotno 200 vagonov na razpolago. Od tega dobi Slovenija 30 vagonov, in naloga prehranjevalnega urada je, da ga pravično razdeli. Tudi zaradi dobave obleke, soli in petroleja je dr. Shwegel posredoval.

Agrarna statistika. Dela za agrarno statistiko, ki bi služila kot podlaga izvedbi agrarne reforme, so se začela najprej v tem smislu, da se določi sedanje stanje veleposestev v celi državi. Te stavljene mape in pregledni dedni je bila dovršena statistika za Slovenijo in Prekmurje ter so setajni izkazi. VSloveniji je 242.586 ha veleposestniške zemlje, od katere je samo gozdov 171.742 ha. V Prekmurju je 19.973 ha veleposestev. Za Banat so izdelani v katastrskih mapah pregledni načrti veleposestev ter površin zemljišč, predanih za to leto v začasen zakup. V Hrvatski in Slavoniji bodo znašali stroški za agrarno statistiko okoli milijon kron.

Dolgovi Italije. Koncem avgusta meseca pr. l. je imela Italija 78 milijard dolga, Od tega dolga pa je treba odšteti 15 in pol milijarde lir, katere je Italija dolgovala inozemstvu še pred vojno.

Avstrija pred katastrofo. — Dunaj, 11. januarja. Avstrijsko časopisje in občinstvo zanima danes zlasti gospodarsko stanje države, ki je obupno in o katerem priznava tudi vlada, da ne ve, če ga bo mogla urediti. — Zadnji čas je kurz avstrijske krone nevzdržema padal in je danes vreden 2.9 švicarskega centima. Vzporedno rastejo cene vsem potrebščinam; tako je moral Dunaj včeraj podražiti hleb slabega kruha, ki je stal dne 4. januarja še 2.40 K na 5.25 K in ceno moke za kuho, ki je stala doslej 3 K na 10—11 K; razen tega namerava mesto iznova povišati voznino cestne železnice na dve kroni. Razumno je da, to dnevne draženje ni le usodnega gospodarskega pomena, marveč, da utegne imeti tudi politične posledice. — Avstrija resno dvomi, ali je sposobna živeti kot samostojna država. Da si pribavi kredita, živeža in premoga, je pripravljena, zastaviti Holandcem svoj tobačni monopol, ki je eden najznamenitejših virov državnih dohodkov ameriški družbi svoje vodne moči, dalje svojo dragoceno zbirko nekdanjih cesar. gobelinov in svoje umetnine. Laenderbank je prišla v roke francoskega kapitala in je prestavila svoj sedež v Pariz, kar je nadalnji korak v popolno gospodarsko odvisnost od entente. — Avstrijski finančniki ne vedo izhoda iz stanja, ki vodi v katastrofo. Zastavljanje državnega premoženja in državnih virov mora polom le pospešiti, nikakor pa ga ne more preprečiti. Tiskanje novih bankovcev, ki je bilo doslej edino sredstvo za kritje ogromnih deficitov državnega gospodarstva, je seveda kurz avstrijske krone pritiskalo le navzdol. Kot edini pomoček se smatra oddaja premoženja, o katerem pripravlja sedaj finančni minister dr. Reisch zakonsko predlogo.

Koketiranje slovenskih veljakov z Nemci. Iz Ptuja se nam poroča: Posledica koketiranja slovenskih veljakov z Nemci je, da smo Slovenci v Ptuju še daleč, daleč od cilja. Mnogo smo zamudili pri "Društveni hiši", pri "Ognjegasnem društvu" in pri "Mestni posojilnici" — in vse radi obzirov odgovornih gospodov. Vse to bi bilo zdaj naše, vse bi bilo urejeno, a kaj vidimo? V "Društveni hiši" smemo prirejati le z dovoljenjem Nemcev svoje veselice. Za eno noč so ga prekrstili v "Slovenski dom". Drugi dan zopet ni bilo tega napisa. Napravite vendar red! — Ognjegasno društvo je priredilo svoje veselico popolnoma v nemškem štilu. Celo državne himne niso hoteli zasvirati in državne zastave ne razobesiti. Slovenci so se proti temu dvignili, so sklicali neki sestanek in protestirali proti takemu omalovaževanju slovenščine in države. Sklenili so, da mora vlada društvo razpustiti, ker se je pokazalo kot protidržavno. Poverili so to nalogo izbranemu zaupniku. Ta je menda celo stvar prespal — in ž njim je zaspala cela zadeva. — Pravijo, da se je vrnil slavni Ornig zopet v Ptuj, ker se bližajo volitve. Ker imajo socialni demokratje poseben rešpekt pred njim, se razširja govorica, da nekaj skupaj mešetarijo. Nekateri pravijo, da je že gotovo, da bodo socialni demokratje z Nemci skupno postavili svoje kandidate proti Slovencem.

"Prisrčni odnošaji med Italijo in Jugoslavijo." Poroča se nam: Zadnjič smo čitali v vseh listih v prisrčnih besedah izražene novoletne čestitke naše vlade tujim vladam. Temu se v splošnem nismo toliko čudili, ker je noblesa pri državnikih, recimo, na višku in če bi bilo vse njihovo postopanje na takem višku kakor noblesa, združena z najrazličnejšimi banketi, potem bi pač danes ne bilo več tlačenih narodov na svetu, med katere spadamo brezdvomno Jugoslovani že od nekdaj in naj se nas tlači že od ene ali druge strani, ker pri nas še nikoli drugače bilo ni. Med čestitkami smo čitali tudi v naše največje začudenje izmenjavo novoletnih čestitk naše slavne vlade z italijansko vlado. Kaj porečejo k temu činu naše vlade, v kateri sedijo tudi slovenski demokrati, naši bratje in sestre v zasedenem ozemlju ?Ali teh tlačenih ne bode oblila polt jeze in sramu nad takim vladnim ravnanjem? Kaj poroče k temu "Edinosti", ki gorko simpatizira s sedanjo demokratsko-socialistično vlado? Kaj porečejo k temu naši bratje, ki umirajo v italijanskem ujetništvu?

Redovni jubilej. Šestdesetletletnico redovne preobleke bo obhajala v nedeljo 18. jan. v Škofji Loki g. M. Katarina Majhnič, provinc. prednica uršulinske provincije.

Šolske vesti iz zasedenega ozemlja. Dne 20. dec. preteklega leta je zborovalo v Trstu učiteljstvo v svrho ustanovitve zveze slovenskih in hrvatskih učiteljskih društev v zasedenem ozemlju.

V Gorici se kmalu odpre glasbena šola.—Šole na Tolminskem še sedaj niso vse začele s poukom, ker manjka 35 učnih moči in še niso vsa šolska poslopja popravljena. — Gospodinjski tečaj v zavodu šolskih sester v Tomaju na Krasu se je pričel. — Na državni gimnaziji v Idriji so otvorili prve tri razrede, v katerih je vpisanih šestindvajset učencev. Bo pač treba prenesti srednje šole bolj v središče. — Slovenski zastopnik v oficijelnem šolskem svetu pri generalnem komisarijatu v Trstu je postal odvetnik dr. Josip Agneletto, ki je doma iz Istre.

Slov. kat. izobraževalno društvo iz Velikih Lašč je priredilo v Dobrépoljah dne 11. t. m. predstavo: "Materin blagoslov", ki je uspela nadvse dobro. Zrelejše ljudi, ki ne gledajo samo na vnanjost, je igra naravnost presunila, inteligenca je sledila z zanimanjem precizno izvajanim pevskim točkam, predpustneži so pa komaj čakali nastopa Petra, ki podaja vaške tipe v jako dobri in popolni meri. Velikolaško dramsko društvo ima eno prednost pred drugimi: V njem igrajo že mnogo let delujoče moči, drugod pa se moramo ukvarjati z naraščajem in razkopanimi razmerami. V kulturi je moč naroda. — naprej!

Žito na Slovenijo v Subotici. V Subotici čaka 37 vagonov, ki so deloma že naloženi z žitom, na povratek v Ljubljano. Pri vlaku je 35 slovenskih železničarjev, ki so tam že od 31. decembra in nič ne vedo, kdaj bodo dobili žito, da napolnijo vse vagone, in papirje, ki, kakor pravijo železničarji, še tudi niso v redu. Vsak železničar dobi za čakanje v Subotici 60 kron dnevnine, za vožnjo pa kilometernine 578 kron. Ker v dragi Subotici naši železničarji ne morejo živeti od zraka, so poslali enega svojega tovariša v Ljubljano po predujem. Vsekakor so v resnici razmere pri nas silno žalostne. Vsega tega nepotrebnega čakanja bi ne bilo, če bi se že razmere na železnicah uredile. Navadni smrtniki tudi ne umevajo, kako da more razkošni orientski simplomski ekspres v najlepšem redu voziti verižnike in potujoče ministre, medtem ko ni mogoče urediti osebnega prometa, namenjenega navadnim smrtnikom in za prehrano neobhodno potrebnega tovornega prometa.

Pristojbine v čekovnem prometu. Ministrstvo za pošto in brzojav je povišalo z odlokom št. 21.329 z dne 28. dec. 1919 pristojbine v čekovnem prometu pri kr. pošt. ček. uradu in pri poštni hranilnici s Sarajevu začenši s 1. januarjem t. l., in sicer: 1. Manipulacijsko pristojbino na 10 vin. od vsakega uradnega opravila (vknjižbe), ki se vrši na računu (od vloge, nakaza, pripisa, ohranitve). 2. Provizijo od vsake obremenitve na 2/5 per millo do zneska 5000 K (40 vin. od 1000K) in 1/5 per milo od zneska, ki presega vsoto 500 K (20 vin. od 1000 K). S skupnim čekom se smejo posamezni zneski — kakor do sedaj nakazovati do 20.000 K. Obremenitve v klirinškem prometu in zneski, katere pošilja ček. urad s poštnimi nakaznicami so kakor do sedaj prosti provizije.

Divjanje arditov in kanabinerjev v Solkanu. Na dan sv. Štefana je bilo v eni solkanskih gostilni več domačih fantov. V gostilno se je priplazila tudi italijanska arditska golazen (laški vojaki in zahtevala da domači fantje izpraznejo gostilniško sobo kar pa ti niso hoteli storiti. Nastal je pretep v katerem so jih arditi tako dobili da so jh moral odnenest v bolnišnico. Italijanska komanda ni bila nad tem zadržanjem najhrabrejše laške vojaške posebno razveseljena in je še iste noči odpoklicala ardite. Na cesti se je tedaj nahajal domači fant Cigoj ki je pokazal veselje nad tem da gredo arditi iz vasi poslednji so se pa tako razburili,da so vrgli puške ob zemljo in izjavili,da ne gredo prej iz vasi dokler ne bo Cigoj aretiran, kar sa tudi karabinerji storili Odpeljali so Cigoja na svojo postajo in ga začeli neusmiljeno mučiti in pretepati. Neka ženska je to javila dvema domačima fantoma, ki sta se podala na karabinersko postajo in tam se je zopet začel pretep. Za karabinerje je bila situacija tako kritična, da so morali poklicati telefonično pomoč iz Gorice. Takoj je prišel en tovorni avtomobil poln karabinarjev pod poveljstvom kapitana. Začeli so veliko preiskavo po celem Solkanu, aretirali več fantov in Cigoja tako pretpli, da bo najbrže na zadobljenih ranah umrl.

PRVO IN EDINO SLOVENSKO PODJETJE TE VRSTE V CHICAGU IN OKOLICI.

URADNE URE

od 9. zjutraj do 6. ure zvečer.

V torek, četrtek in soboto do 9. ure zvečer.

Ob nedeljah od 9. do 12. dopoldan.

MORTGAGE BANK

če želite posojila na svoje posestvo ali hočete svoj denar vložiti na prvo intabulacijo, kjer vam nosi po 6% obresti.

REAL ESTATE

če želite kupiti, prodati ali zamenjati svoje posestvo, loto ali farmo.

INSURANCE

če želite zavarovati hišo ali pohištvo proti ognju in drugim nesrečam. Zavarujemo avtomobile proti požaru, tatvini in vsem drugim nesrečam; velike šipe (plate glass) in sploh vse, kar je mogoče zavarovati.

NOTARSKA PISARNA

za vsa notarska ali pravdna dela. Pregledujemo abstrakte, delamo decde in različne pogodbe ter pooblastila za tukaj in stari kraj. V vseh slučajih se obrnite na nas, kdorkoli rabi kako pomoč ali nasvet.

POŠLJAMO

denar po dnevnem kurzu na vse strani sveta.

V VSIH SLUČAJIH

se obrnite na svoja rojaka, pa boste vselej dobro in pošteno postreženi. Pridite osebno do nas ali pa pišite.

M. MLADIC & J. VERBERBAR,

1334 W. 18th St. (blizu Blue Island Ave.), Chicago, Ill.
Telefon: Canal 2076.

ŠE NIKDAR

niste imeli tak velik dobiček, kakor ravno sedaj, ako kupite od znane tvrdke A. Horwat.

Prodajamo esence nad 40 različnih mehkih pijač, s katerimi se napravi lahko v 5 minutah iz pol pinta od 200 do 350 čaš (glažev) navadne velikosti. Ena čaša tako prirejene pijače Vas stane samo nekaj čez en cent, pa malo sladkorja.

Iz tega lahko vidite, da je nespametno plačevati po 10c za eno čašo take pijače na drobno. Tukaj vidite, koliko stanejo sedaj delavci, ravnotako čaše in koliko imajo ti trgovci dobička.

Pošljite nam Money Order, ali Draft in mi Vam pošljemo navodila ter esence. Zato ne rabite nobene posebne priprave, ker se enkrat lahko samo malo te pijače napravi za poskušnjo, in gotovo se Vam bo dopadla.

Tukaj navajamo samo nekaj vrst teh esencev, ker so večina enake cene za en pint za vse:

Root Beer	$2.00	Raspberry	$2.00	Strawberry	$2.25
Orange	2.00	Cherry	2.00	Fruit Essence	2.25

Fruit esenc je posebno dober, ker je le nekaj slabejši od pravega vina, samo da ne vsebuje alkohola.

Ob enem prodajamo iz belega in črnega kalifornijskega grozdja čisto žuvo (GrapeJuice), Non-intoxicant, 50 galon s posodo vred po dva dol. galona. Manj kot 50 kalon te pijače ne prodamo, ker mošt začne vreti ako se odpre sod, in takega se ne sme prodajati, ker dobi alkohol kot vino.

Pošljite $25.00 Money Order ali Draft, drugo pa plačate ko dobite sod te župe.—Naročite še danes, ker ga v 60 dnech ne bo več na prodaj. A. Horwat, 1903 West 23rd St., Chicago, Ill.

Opomba: Opozarjam Vas, da shranite ta oglas v Vašo lastno korist, ker je samo enkrat priobčen.

MATIJA SKENDER

JAVNI NOTAR

ZA AMERIKO IN STARI KRAJ

5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tožbe, dela Pooblastila, Kupne pogodbe, Potne Liste (PAŠOŠE); Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju.

Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela že polnih 10 let na istem mestu.

John A. Lajevich & Co.

1137 W. 18th Street, Chicago, Ill.

Phone Canal 4116

Prodajamo šifkarte

za najbrže in najsigurneje parnike vseh prekmorskih črt.

Pošiljamo

DENAR

v stari kraj

Izdajamo čeke na krone ali dolarje

katere se lahko izmenja v vsih starokrajskih bankah.

Izvršujemo

Odvetniške posle

tukaj in v starem kraju

Izvršujemo prevode in vse posle javnega notarja.

Prodajamo zemljišča

Preskrbujemo posojila in prodajo zemljiških lastninskih papirjev mortgage, i.t.d.

Zvišanje brzojavnih pristojbin v notranjem prometu. Počenši s 1. januarjem 1920 so se zvišale brzojavne pristojbine v notranjem prometu na 10 par od besede, minimum 1 dinar. Prejemno naznanilo (pc) velja 1 dinar. Za vsak prepis pri več naslovih je plačati za vsakih 100 ali začetih 100 besed 1 dinar. Sprejemni list na zahtevo stranke velja 20 par. Vsled odloka finančnega ministrstva oziroma vsled izprmembe tečaja 1 dinar — 4 krone je besedna pristojbina od 12. januarja 1. l. dalje 40 vinarjev, minimum 4 krone, Prejemno potrdilo (pc) velja 4 krone, Prejemno potrdilo (pc) velja 4 krone. Za vsakih 100 ali začetih 100 besed 4 krone in za sprejemni list 80 vin.

Jugoslovanska zveza železne industrije se osnuje tekom prihodnjega meseca. Svoj sedež bo imela v Zagrebu.

Baker in svinec sta dva važna predmeta za naš eksport. Svinec Koroškega izvora gre daleč preko mej naše domovine v nemške in švicarske kraje. Baker iz rudnika v Boru je namenjen pred vsem za Francijo in Ameriko. V Boru je delo začelo in dela pod vodstvom starega ravnatelja zopet kakih 1500 delavcev v tem važnem rudniku. Med okupacijo so ga Nemci izkoriščali. Odkar je zopet pričelo delo po vrnitvi Srbov v domovino, se je pridobilo kakih 200 vagonov. Za eksport v Francijo je prodano po lepi ceni kakih 39 vagonov. Ostala množina je namenjena za Ameriko. V obratu je doslej samo ena topilnica, pripravljene so pa še tri. Ko spravijo v obrat tek tudi v teh topilnicah, bomoč pridobivati dnevno kakih 10 vagonov bakra, kar predstavlja vrednost 12 miljonov kron.

Razpoloženje na Koroškem.

"Zagrebčke Novine" priobčujejo dopis z demarkacijske črte na Koroškem in pišejo: "Razmere se vsak dan spreminjajo in to na našo korist, zlasti v Celoveu. To je posledica bede, ki vlada v Avstriji, katera ne samo ne more bede odpraviti, marveč se sama vsak dan globlje pogreza v propad. Ljudstvo v avstrijski zoni B vidi, da je v Jugoslaviji vseza v izobilju, dočim mora samo gladovati in pogrešati najpotrebnejše stvari. Zlasti v Celoveu je razpoloženje za Jugoslavijo zelo povoljno, ker je Celovec, ako ostane v Avstriji, gospodarsko izgubljen, saj je odrezan od svojega prirodnega zaledja, od jugoslovenskega dela Koroške. Zanimivo je, da v Celoveu teže k Jugoslaviji vsi trgovski in obrtni krogi, kakor tudi delavstvo. Prvi zato, ker vedo, da imajo v Jugoslaviji vse predpogoje za napredek in razvoj, kar je v Avstriji izključeno, drugi pa v prvi vrsti radi življenskih potrebščin. Eni kakor drugi pa zbog tega, ker uvidevajo, da se Jugoslavija stabilizira in urejuje, kar je zlasti razvidno iz stalnega dviganja jugoslovenskih vrednosti in iz konstantnega padanja avstrijske krone. To je najboljši barometer za vse. To dviganje jugoslovenske krone napram avstrijski je najboljša propaganda za Jugoslavijo med prebivalci v Celoveu, kjer so naši protivniki samo, med uradništvom. . . Celovec je brez nas izgubljen, ker se nahaja za streljaj od naše meje, dočim se nahaja celovški vodovod in celovška elektrarna v naših rokah. Radi tega in iz gori navedenih razlogov se v Celoveu razširja agitacija, da se pri plebiscitu glasuje za Jugoslavijo". — Nam se zdi, da slika dopis razpoloženje v Celoveu v preroznati luči, dasi priznavamo, da bi obrtniki, trgovci in delavci brez dvoma glasovali za Jugoslavijo, ako bi jih ne terorizirali razni nemškonacijonalni politiki, predvsem pa nemški uradniki, ki vedo, da bi morali pobrati šila in kopita, čim bi se Celovec priklopil Jugoslaviji. Vsi ti uradniki jezikovno niso kvalificirani za službovanje v naši državi, zato bodo napeli vse cile, da preprečijo za Jugoslavijo ugodno ljudsko glasovanje. Končno seveda ni izključeno, da bi se ljudska volja ne uveljavila tudi proti uradnikom in posameznim vsenemškim politikom.

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmeč nas enega novega člana(ico) za K. S. K. J.

Kaj piše Mike Cegarc?

Valentinove čestitke. Štrajk slovenskih slamnikaric v Chicagu. Prestana skušnjava. Čudna zaobljuba.

Spoštovani gospod urednik:

Ali ste prejeli na Valentinov dan kaj čestitk ter smešnih razglednic? Mene so se letos ta dar spomnile kar tri slovenske devojke oziroma pečlarice: dve iz Čiz Holma v Mine soti in ena iz Volkegona. Neka Nellica (Nežka) iz Mine sote mi je poslala ljubeznive ter srčne pozdrave označene na drugi strani velikega srca; tako tudi neka Fany.

Neka "samica" v Volkeganu mi je pa pisala ta dan celo pismo. V tem pismu mi svetuje, da naj si nabavim svinjski želodec, kjer bi nosil brez skrbi po štritil kako tekočino za svoj želodček. Well, to ni slaba ideja. Ker sem navajen svojega reda, da nosim take stvari rajši vedno v lastnem želodcu, zato ne bom sledil nasvetu te samice. — Rad bi le vedel, katero pomlad je bila rojena? — Morda je že svit 45 ali 50? Ker vem, da je v North Čik-Agi in Volkeganu po šendah ter jardih plendi prašičev, katere redijo naše slovenske gospodinje, se jim priporočam, da bi mi katera poslala za pirhe ne samo en prazen svinjski želodec, ampak nabasan z mesom. Ekspres od njega bom že tu plačal. Na take želodce se jaz bolje zastopim kot pa samo na prazne.

Dalje mi ta samica svetuje, da naj se (še enkrat!?) oženim, da mi ne bo treba plačati pečlarskega inkom davka. Nevesta mora biti samica, stara najmanj 35 let. Ako vzamem tako, bom dobro naredil zanjo in zase. Vse prave in lepe besede. Glavna stvar je v tem slučaju po mojih mislih vprašanje, koliko tolarčkov ima ona samica pod prsti? Če bi bil samec in če bi ne imel niti jaz niti nevesta saj $200—, bi se še ženiti ne mogla. Tako daleč še nismo prišli, da bi pare na "puf" stopali v za konjski jarem. V drug štoru ti niti cuceljna ne dajo na kredo. — —

Nepoznano mi Nežko in Franeko tam ne Čis holmu pa prav lepo pozdravljam. Morda se kje snidemo ko pojdem letos na lov na "bul musarje", če mi kdo "frejkarto' pošlje.

Ja, ja, če bi bil človek še tako mlad kot nekdaj in pa prost; letos bi se gotovo oženil, ker je prestopno leto. Ker pa ne kaže drugače, moram pa s tem držati in potrpeti kar že prenašam celih 15 let.

Letošnji minuli prepust je bila tudi pri nas, v Čik Agi bolj slaba žetev za "ofeeti'. Domače ali kranjske nismo imeli nobene. Če bi se ne bili trije ogrski Slovenci poročili, bi nam predla taka, kot tamkaj v Žaletu in Roka Špringu, Vajo mink, kjer so domače vofeeti popolnoma zaštrajkale. Upajmo pa, da bo po Veliki noči boljše v teh zadevah!

— Mislim lansko leto so naj jorške slovenske slamnikarce zaslovele po celi Ameriki zaradi štrajka. Zdaj je pa prišla vrsta enkrat tudi na Čik Ago. Naše štrajkbrekaree so postale že tako slavne, da jih najjorški Peter v pesmih proslavlja. Za zlumka vendar, sem si mislil, v tem slučaju pa tudi Mike Cegare ne sme molčati. Naj zve svet o naših skebinjah.

Tam pri Aj garju vlečejo štrajk že 5. teden. Te dni sem dobil mastno ponudbo za generalnega agenta pri piket djuti. Ajgar ponuja vsaki štrajkbrekarei $50. — fiks na teden, poleg pa še to, kar od ducata za služi. Za ekspirijene in ekspert šivalke iz Domžal ponuja pa še več. Obertajm jim plača topelt z fino večerjo. Vsaka skebovka ima prosto vožnjo z jelov teksi v tovarno in domov. Če bi dobil 5 novih šivavk, mi je ponujenih $500. — nagrade. Morda bom spravil skupaj pet Poljakinj, ki znajo samo birtohe šivati. Te popeljem v on šop pod pretvezo da so ekspert šivalke (na birtuhe) pa bomo imeli ček za $500. — Za en dan bo že šlo, samo da dobim nagrado. Če dam od onih $500 — vsaki Poljakinji $40. — bo ostalo zame še $300. — Dober biznes! Zbrali se bomo na štrit kornarjih blizu tovarne.

V tem štrajku se je posebno neka kobilca ali Pòskakulja odlikovala pa neka Beštica, po domače Hruška. Te opravljajo skebsko delo in jih Aj garjev vačman kar čez neko luknjo v bezmentu v tovarno spušča. Naravno, da so vse črne od premoga, vsled česar jih mora Ajgarjev niger dobro požajfati in umiti. Je sicer umazan biznes, a vsejedno nese. e kaki štrajkbrekarei doma kaj "fali", pride sam gospod boss" ponjo na dom z ata mobilom, pa imajo frej vožnjo do šape. Je pa smola, ker pri tem do šape. Je pa smola, ker pri tem ploha rada pada; pa ne dež, ampak kurja jajca, ki so zagledala ta svet že leta 1917. Mislim, da bodo štrajkarce zmagale, ker držijo skupaj. Onim slovenskim skebinjam bodo pa postavile šivavke spomenik iz koruzne slame prav pred Aj gerjevo tovarno.

— Ker sem že pri slamnikariji, naj še omenim, da sem naredil te dni "eksaminešen" ali skušnjo za blokarja in ekspert slamnikarja. Skušnja je bila huda ker sem moral vse te čudne besede razložiti pa tudi vse narediti, kar tukaj omenjam. Poslušajte torej kaj vse morajo znati naše šivavke: Delajo na baks mašinah in "smol" mašinah krone, brimse v obliki keterpilar, zikzak in split. Kite so flenč, trirov, kebel brim, duble brim, kušn (!) poljub) brim, šortrov, evikelni, bell Crown, long tip, raund tp in turban. To so vrste modelov ali šepov. Kite so pa: pajping, lazar e, majland hemp, čip, čajni, žep, (prisuknji) plen, hemp, tagel, čajni majland pa makaroni.

Letos po leti, me boste videli kak paj pink lazare majland hemp čajni slamnik bom jaz nosil. Imam že obljubljenega od neke slovenske for ledij. Pa ne samo slamnik, ampak tudi čevlje, hlače in rokavice mi bo neka šivavka naredila zato, ker sem se danes za štrajkaree potegnil. Nič! — kaj bi to? Zahtevajte kar po $10. — od ducata pa še "bonus". Sizn bo kmalu pri kraju, potem bo pa konec zaslužka. Zahtevajte tudi, da naj "boss' jam tipke dela in popravlja kak spačen slamnik. Tajm iz monej —pravi Amerikanec. In mi pa živimo v Ameriki.

— Minuli teden sem čital v angleških listih zelo čudno zaobljubo peterih protestantovskih deklet. — Prisegle so nekje, da se nobena izmed teh ne bo poročila, dokler se ne nakolekta 100 miljonov dolarjev za protestantovsko versko propagando. Ali niso to zares pobožne luteranske device. Jaz bi jim privoščil, da bi morale čakati na ženina najmanj še 60 let; potem jih bo pa tudi veselje do ženitve minilo.

Pri tem sem si "eno" zmislil tudi za naše starokrajske in ameriške Slovenke. Če bi naredila vsaka izmed teh slovesno zaobljubo, da se ne bo preje poročila dokler ne izgine zadnji polentar s Krasa ter zasedenega ozemlja, pa bi zavezniki kmalu rešili jugoslovansko vprašanje. Bali bi se, da bi nastopil čez čas v resnici konec sveta. S to idejo stopim najprvo v javnost tukaj v Ameriki, zraven pa pritegnem še naše fante, pa ne za to prisego, ampak za bataljon smrti. Udarili bomo na polentarje tako, da bodo poskakali vsi v jadransko morje; tam jih naj pa pohrustajo velike ribe in morski volkovi. Vtem fajtu se ne bomo streljati s puškami, ker polentar ni vreden strela, ampak tepli jih bomo z metlišči po buticah, da bo joj. Deset degotov na enega Jugoslovana! Potem bodo Italijani zopet spoznali, da slovenska kri nikdar ne "sfali."

M. C.

SESTRE!

Ali ste zdrave, krasne, vesele kot vam je namenjen dar narave? Ako pa tedaj pišite po naša pojasnila, katere vam pošljemo zastonj, ju zapečatene. JUVITO LABORATORY, Dormont Branch 112, Pittsburgh, Pa.

VELIKO POTNIKOV.

Natisoče rojakov se pripravlja za odhod v stari kraj. Vsak dan se prijavijo novi in si zagotovijo prostor. Stotine potnikov, ki so dosedaj potovale skozi mojo tvrdko so zadovoljne z mojo postrežbo. Mnogi so to javno povedali. V Vašo korist je, torej, da se tudi Vi poslužite domače tvrdke, drugače Vam utegne biti žal, kakor je bilo že mnogim drugim, da so šli potom raznih "šifutskih" tvrdk, ki so jim dale občutiti, "po čem je judovski biznes."

New York-Havre, ali Cherbourg.

28. feb. parnik La Savoie,
6. mar. parnik La Touraine,
6. mar. parnik Imperator,
9. mar. parnik Royal George,
16. mar. parnik Rochambeau,
18. mar. parnik La France,
27. mar. parnik La Savoie,
27. mar. parnik Saxonia.

New York—Trst.

Začetkom marca parnik "President Wilson," koncem marca parnik Argentina.

New York—Dobrovnik—Trst.

V nekaj tednih odpljuje drugi parnik na Dobrovnik in Trst. Podrobnosti še niso naznanjene.

Ta vozni red je podvržen spremembi. Za cene in druga pojasnila pišite ali pa pridite na moj naslov.

Potni listi. Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje.

Prenočišče. Snažno, udobno in varno prenočišče po primerni ceni dobite pri meni za časa bivanja v New Yorku.

Pošiljanje denarja. Ako hočete izrabiti sedajne skrajno nizke cene in poslati kaj denarja v stari kraj, tedaj je najbolje, da ga pošljete po draftu ali nakaznici, ker je to najboljši način pri sedajnih razmerah. Jaz pošiljam denar na ta način že več mesecev.

200 Kron za	$ 2.35
500 Kron za	5.50
1.000 Kron za	10.75
5.000 Kron za	53.00
10.000 Kron za	106.00
25.000 Kron za	265.00
50 lir za	$ 3.90
100 lir za	7.50
500 lir za	36.00
1000 lir za	72.00

Po nadaljna pojasnila pišite na

LEO ZAKRAJŠEK,
70—9th Ave. New York, N. Y.
(Advertis.)

Začimbe, zelišča in najraznovrstnejša

domača zdravila

katera priporoča msgr. Kneipp, imam vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATH. PEZDIR
P. O. Box 772, City Hall Station
NEW YORK CITY.

VSEM JUGOSLOVANOM iz Chisholma ter okolice:—

Prihranite vsak mesec nekaj denarja ter ga naložite v našo veliko ter zanesljivo **Narodno banko.** Narasle obresti, katere plačujemo 1. januarja in 1. julija vsako leto, vam bodo glavnico povečale. Ako boste tako ravnali, boste živeli bolj srečno in bolj zadovoljno. Ne bo vas skrbelo glede denarja v slučaju bolezni in nesreče; ko pa enkrat dočakate stara leta, boste veselo vživali sadove svojega varčevanja; živeli boste lahko neodvisni od pomoči svojih otrok, ali javne dobrodelnosti.

FIRST NATIONAL BANK CHISHOLM, MINNESOTA.

Glavnica in prebitek: $100,000.00

Skupno imetje $1,700.000.00

ČEMU ODLAŠATI?

Sedaj je čas za pošiljanje denarja v stari kraj dokler je cena še tako nizka. Ta cena pa ne bo dolgo ostala. Poskočila bo morda že v kratkem, mogoče že čez par dni? Tedaj se bodo kesali vsi oni, ki niso poslušali našega nasveta.

Pošljite denar za ulogo na banki ali v kako hranilnico v Vašem rodnem kraju. Mi Vam preskrbimo uložno knjižico. Naša banka je **DRŽAVNA BANKA,** ki stoji pod **NADZORSTVOM DRŽAVE NEW YORK.** Vaš denar je zajamčen, ter nimogoče, da bi se zgubil na ta, ali drugi način. Pošljite denar čim preje. Cena kronam raste. Kdor začne zgodaj delati, dobiva dvojne pridelke.

Denar pošiljamo tudi **brzojavno.** Brzojavna pristojbina znaša $2.50.

1,000 kron dolarjev 10.00

PRODAJAMO ŠIFKARTE.

Za vse proge. Našim potnikom preskrbimo "pose", ter jih odpremimo v domovino v treh dneh. Pišite nam kedaj dospete v New York ter Vas bo naš človek počakal na železni postaji. Ni se Vam treba za nič brigati. Dopremljamo rojake iz starega kraja v Ameriko. Vsa navodila in nasvete dajemo na zahtevo brezplačno.

Nemeth State Bank

Glavnica in prebitek preko $2,000,000.

10 E. 22nd St., -:- NEW YORK, N. Y.

Influenca

Zopet vračajoča se epidemija "Flu" je nevarna. Čuvajte se torej sami in vaša družina pred njo s tem, da pazite na svoje zdravje. Prvi znak te bolezni je vnetje očes, dalje vam teče iz nosa, bolijo vas hrbet, glava in mišice; mrazi vas in zopet vas napade vročica, vse to vam povzroča, da ste zelo utrujeni. Kot prvo sredstvo za odstranitev napadov influence vam priporočamo, da grljate, oziroma izpirate grlo ter nos z **Severovim Antisepsolom.** Vzemite en del istega, ter dva dela mlačne vode. Ako vas mrazi, ali če imate vročico, vzemite **Severove tablete zoper prehlad in hripo.** To ponavljajte na vsake tri ure dokler se Vam črevesje ne izčisti. Odenite se dobro. Če vam to v enem dnevu ne pomaga, pokličite zdravnika ter sledite njegovim navodilom. Ta zdravila Vam bodo dosti pripomogla, da se obvarjete pred napadi te epidemije; radi tega bi jih morali imeti vedno pri rokah. Na prodaj so v vseh lekarnah po sledečih cenah:

Severov Antisepsol, 35 centov in 2c vojnega davka.

Severove tablete zoper prehlad in hripo 30c in 2c vojnega davka.

Severov balzam za pljuča 25c in 50c in 1c in 2c vojn. davka.

Ako teh zdravil ne morete kupiti pri vašem lekarnarju, naročite jih naravnost od nas.

W. F. SEVERA CO. Cedar Rapids, Iowa.

Zadnja zapreka odstranjena!

Kdor noče sedaj dremati za pečjo, ima sedaj ugodno priliko, da si naroči velezanimivo povest "**Miljonska Nevesta,**" ki je izšla v lično izdelanih zveskih in vsebuje 56 številk. — Povest se je vršila po gorovju in rudokopih Nevade. — Ctivo je jako zanimivo, da se bo vsakemu priljubilo, kdor si bo to povest naročil.

Ker pa rojaki pridno posegajo po ti lepi povesti, Vas torej opozarjam, da ne odlašate z naročbo, če hočete to zanimivo povest še dobiti.

Poslovenil jo je neki rojak, da bi Vam s tem skrajšal dolge, zimske večere.

Vseh 56 zvezkov stane samo $6.50 s poštnino vred in se dobi to knjigo pri

JOSEPH TOMIC
2424 So. Harding Ave. — Chicago, Ill.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nove društvena pravila, lično izdelana pisma, kuverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osebito vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po okladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

K 100 samo $1.20

Pošiljam denar po najnižjem dnevnem kurzu.

K. 1000—VELJA SEDAJ SAMO $9.50

Imam oblastveno dovoljenje za pošiljanje denarja od "Vlade in Federal Reserve Boarda".

Vse pošiljatve so garantirane.

Moje geslo je: "Točna in poštena postrežba".

JOSIP ZALAR, Joliet, Ill.

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška
MLEKARNA

1818 W. 22nd Street Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske chikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.
Z velespoštovanjem Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Zapiski iz mrtvega doma.

Spisal A. M. Dostojevski. Prevel Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Toda vse to je bilo še daleč pred mano, za zdaj pa mi je bila vsa okolica sovražna in strašna . . in četudi ne vsa — meni se je seveda zdelo tako. Divjaška radovednost, s katero so me ogledovali moji novi tovariši-katoržniki, njih podvojena neprijaznost do novinca iz plemenitaških krogov, ki se je pojavil nenadoma v njih društvu, neprijaznost, ki je mejila včasih skoraj ob sovraštvo — vse to me je bilo zmučilo tako, da sem si želel sam čimpreje na delo, da vsaj prav hitro spoznam in izkusim vso svojo bedo hkrati in začnem živeti življenje njih vseh teh se spustim čimpreje z vsemi ostalimi po skupnem tiru.

Razume se, marsičesa, kar sem imel tik pred nosom, nisem takrat niti opazil, niti zaslutil: med tem, kar je bilo sovražno, se nisem spoznaval prijaznega. Sicer pa me je nekaj prijaznih, laskavih obrazov, ki sem jih bil srečal tiste dni, silno obodrilo v moji prvi tujosti. Najbolj dober in prijazen je bil z menoj Akim Akimič. Tudi med temnimi in sovražnimi obrazi ostalih katoržnikov sem opazil nehote nekaj dobrih in veselih.

"Povsod so slabi ljudje, med slabimi pa tudi dobri," sem si hitel prigovarjati v svoje pomirjenje. "Kdo ve?" Nemara pa ljudje nikakor niso toliko slabši od onih, ostalih, ki so ostali tam, zunaj ostroga!"

Tako sem premišljeval in majal sam z glavo nad svojo mislijo, in vendar — Bože moj! — da sem vedel takrat, kako pravilna je bila moja misel!

Tam je bil naprimer človek, ki sem ga spoznal popolnoma šele čez mnogo, mnogo let, čeprav je bil skupaj z mano in neprestano v moji bližini skoraj ves čas moje katorge. Bil je arestant Sušilov. Kakor hitro sem prej izpregovoril o arestantih, ki niso slabši od drugih, takoj sem se spomnil nehote nanj. On mi je stregel. Imel pa sem še drugega strežnika. Akim Akimič mi je še čisto v začetku, že prve dni, priporočil enega izmed arestantov. Osipa po imenu, , rekoč, da mi bo kuhal za trideset kopejk na mesec vsak dan posebno hrano, če se mi državna res toliko protivi in če imam sredstva, da si lahko privoščim lastno. Osip je bil eden izmed štirih kuharjev, ki so jih bili arestantje izvolili za naši dve kuhinji, čeprav se razume, da jim je bilo dano na voljo, ali sprejmejo izvolitev, ali ne; pa tudi kdor jo je sprejel, je lahko že jutri odložil svoje dostojanstvo. Kuharji niso hodili na prisilno delo, in vsa njihova dolžnost je bila, da so pekli kruh in kuhali zeljno juho. Nazivali pa jih niso "kuharji", nego "kuharice"; a to ni bilo iz preziranja do njih, tem manj, ker so izbirali v kuhinjo same umne in po možnosti poštene ljudi, marveč kar tako, zaradi ljube šale, ki ni čisto nič jezila naših kuharjev. Osipa so volili skoraj zmerom; blizu dvajset let je bil neprestano kuharica in se je le takrat odpovedal za nekaj časa, kadar ga je preveč popadlo koprnenje in želja, da bi zopet tihotapil žganje. Bil je človek, redke poštenosti in krotkosti, četudi obsojen zaradi kontrabande. Ravno on je bil tisti tihotapec, tisti veliki, zdravi fant, ki sem ga že omenil; bojazljivec v vsakem pogledu, vzlasti pa pred šibami, sicer pa spravljiv, miren in prijazen z vsemi, tako da se ves čas ni sprl z nikomur, je imel edino slabost, da iz strasti do tihotapstva vzlic svoji plahosti ni mogel živeti, ne da bi nosil žganje v ostrog kakor ostali kuharji, je tudi on trgoval z žganjem, to se razume — in v takem obsegu kakor n. pr. Gazin, ker mu je manjkalo smelosti, da bi tvegal preveč.

S tem Osipom sem živel vedno v najboljših odnošajih. Kar se pa tiče sredstev za nabavo lastne hrane, jih je bilo treba le jako malo. Ne zmotim se, če pravim, da sem izdal za svojo hrano jedva rubelj srebra, na mesec, brez kruha seveda, ki je bil državni, in tupatam zeljne juhe, če sem bil tako lačen, da sem premagal stud do nje, ki je pozneje čisto izginil. Navadno sem si kupil kos govedine — vsak dan en funt — ki je bil v zimskem času po grošu. Po govedino je hodil na trg ta ali oni izmed invalidov; imeli smo jih po enega v vsaki kasarni, da so pazili na red. Radovoljno so opravljali dolžnost, hodili vsak dan na trg nakupovali za arestante, in niso vzeli za to nobenega plačila — kvečjemu kako malenkost. Delali so to zaradi lastnega miru, ker se drugače ne bi bili mogli uživeti v ostrogu. Tako so prinašali tobak, čaj, govedino, kolače in druge reči, samo žganja ne. Zaradi žganja jih tudi niso prosili, pač pa so jim ga včasih ponudili kak požirek. Osip mi je pripravljal več let po vrsti venomer eden in isti kos pečene govedine. Kako je bila pečena — to je drugo vprašanje, in za to tudi ni šlo. Zanimivo je, da z Osipom v teku večih let skoraj nisva govorila dveh besed. Mnogokrat sem ga izkušal zaplesti v razgovor, a bil je nekako nesposoben za pomenke: nasmehnil se je ali rekel "da" ali "ne" — in to je bilo vse. Kar čudno je bilo zreti na tega Herkula z dušo sedemletnega dečka.

Poleg Osipa je bil tudi Sušilov izmed njih, ki so mi pomagali. Nisem ga klical, nisem ga iskal. Našel me je takorekoč sam ter se prikomandirali k meni, da niti nisem vedel, kako se je zgodilo. Začel je prati zame. Za kasarno mi je bila nalašč v to svrho napravljena velika umivalna jama, nad katero se je pralo jetniško perilo v erarskih koritih. Vrhutega je izumil Sušilov na tisoče dolžnosti, da bi mi ugodil: nastavljal je moj čajnik, begal po raznih majčkenih, iskal zame to ali ono reč, nosil moj jopič v popravilo ter mi namazal čevlje po štirikrat na mesec; vse to je delal tako vneto in marljivo, kakor da ga vežejo bogsigavedi kakšne dolžnosti. Izkratka, popolnoma je spojil svojo posodo z mojo in prevzel nase vse moje posle. On ni naprimer nikdar rekel: "Vi imate toliko sraje" ali "vaš jopič je raztrgan", nego vselej: "Midva imava zdaj toliko sraje" in "najin jopič je raztrgan." Zrl mi je pazno v oči, in zdelo se je, da je izbral ta posel za glavni namen vsega svojega življenja. Rokodelstva ni imel nobenega; edine kopejke, ki jih je zaslužil, je dobil menda od mene. Plačeval sem mu, kakor sem mogel, to je — po groših, in on je bil vselej brez ugovora zadovoljen. On ni mogel živeti, ne da bi služil komurkoli, in si je izbral mene po vsej priliki zato, ker sem bil prijudnejši od drugih in bolj pošten plačnik. Bil je izmed tistih, ki nikdar niso mogli obogateti in popraviti svojega položaja, nego so hodili stražit igralce in stali po cele ure na mrzlem mostovžu, prislužkavaje ob slehernemu zvoku na dvorišču, ali je major. Zaslužili s tem po pet kopejk v srebru za skoraj vso noč, in izgubili, ako so bili igralci zaloteni, vse ter plačali svojo nepaznost s hrbtom. O njih sem že govoril. Značilno za te ljudi je, da uničujejo svojo osebnost vselej, povsod in malo da ne pre dvsemi ter igrajo v občih zadevah — ne drugovrstno — marveč tretjevrstno ulogo. To jim je dano že nekako po prirodi.

Sušilov je bil ubog siromak, ves oplašen in ponižan — naravnost zatepen, dasi ga pri nas ni nihče tepel; tepla ga je bila priroda. Meni se je vedno zelo smilil, četudi nisem vedel, zakaj. Niti pogledati ga nisem mogel brez tega čustva, niti razgovarjati se z njim; tudi on sam se ni znal meniti. Videlo se mu je, da ga razgovor muči, in oživel je šele takrat, kadar si mu dal kaj delati ali poprosil, naj kam gre ali teče, samo da si se odkrižal razgovora. Nazadnje sem se celo prepričal, da mu delam s tem veselje. On ni bil niti velik, niti majhen, niti dober, niti slab, ne bodast in ne pameten; malce kozav je bil in skoraj plavih las. Bogvekakšnih značilnosti menda nikoli ni bilo povedati o njem. Samo nekaj: kakor se mi zdi in kolikor se mi je posrečilo uganiti, je spadal v tisto družbo kakor Sirotkin, to je pa edino zaradi svoje brezvarnosti in plahosti. Ostali arestantje so se mu včasih posmehovali, zlasti zato, ker se je bil med potjo zamenil, ko je šel z oddelkom v Sibirijo — zamenil za rdečo srajco in za srebrn rubelj. Zaradi te neznatne cene, ki se je prodal zanjo, so se mu arestantje posmehovali. Zameniti se pomeni, menjati s kom za ime in torej tudi za usodo. Kakor čudno se zdi to dejstvo, vendar je resnično in je bilo za mojih dni še v polni rabi med jetniki, tiranimi v Sibirijo; bilo je posvečeno po starem sporočilu, in opredeljeno z izvestnimi formalnostmi. Izprva nikakor nisem mogel verjeti, da je tako, nazadnje pa sem se prepričal z lastnimi očmi.

(Dalje prihodnjič.)

RAZPIS SLUŽBE.

Na slovenski fari sv. Jožefa v Forest City, Pa. je razpisana služba **župnika** in **organista** vsled odstopa obeh. — Prednost za župnika imajo duhovniki, ki so bili izšolani v Ameriki. — Službe je takoj nastopiti.

Vse ponudbe naj se pošiljajo na tajnika cerkvenega odbora:

J. A. Dečman, Forest City, Pa.

(Advertis.)

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Čiščoča ust,

kakor tudi nosnic je potrebna, da se odvrnejo maladije kakor gripa ali influenca, katerih se je najbolj bati izmed bolezni, ki razsajajo po zimi. Vsled tega bodite pripravljeni in imejte na roki

Severa's Antisepsol

(Severov Antisepsol). Rabi se za grgranje ali izpiranje nosnic vsak dan. Vporabija se tudi za protiokuževalno izpiranje ran, obdrgnjenja in kožnih izpuščajev. Zdravi prizadete dele, olajša hripavost in pušča v ustih prijeten okus. Cena 35c in 20 davka, v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

ŠPANSKA INFLUENCA

Zvezni javni zdravstveni urad pravi: "Ta bolezen se širi z dihanjem in telesnimi izločili, posebno iz nosa in vrata. Kot izborno sredstvo se za to priporoča malo, v petroleju raztopljenega **Menthola**, katerega je treba vdihovati v nos, ali namazati. Ker je Mintol Vapocream Mentholov obliž, vsebuje tudi oljnate snovi Eucalyptus-a, ki je veljal za najboljše zdravilo za časa epidemije v Londonu l. 1891. To olje in druga olja lečijo vneto kožo v nosnici ter so antiseptična. Idite torej v bližnjo lekarno ter kupite lonček (jar) Mintol-a in rabite ga za celo družino. Vsakdo naj si 3—4 krat namaže nosnice ž njim. To zdravilo je gotovo najboljše sredstvo zoper kašelj, prehlad, kata, glavobol, gripo, špansko influenzo in pljučnico.

Pozor. — Zdravniki širom domovine predpisujejo dnevno za špansko influenco snovi, katere ima Mintol Vapocream. Ta zdravila so se izkazala vedno za najboljša da so ustavila to grozno bolezen tukaj, na Angleškem in Španskem, kjer se ista najpro pojavila. To je najboljše antiseptično sredsto za nos, ter vrat pri mladini in odraslih. Kupite torej še danes lonček Mintol-a. Isti je tako potreben v zaščito vašega doma, kakor zavarovalnina.

Kila umori 7000 ljudij na leto.

Sedem tisoč oseb umrje na leto za—kilo,—tako se glasijo namreč mrtvaški listi. Čemu? Ker so nesrečniki sami sebe zanemarili, ali se pa niso dosti ozirali na oteklino na obolelem delu telesa vsled utrganja, ali kile. Kazko je pa z Vami? Ali se tudi Vi zanemarjate s tem, da nosite le kako obvezo, ali kaj drugega? Taka obvezna je samo za silo, podobna slabi opori pri veliki steni, da se ne poruši. Taka obveza ne more tako delovati, kakor kaka mehanična priprava. Ce se preveč stisnete z obvezo, ustavlja to cirkulacijo krvi; taka obveza drgne tudi oslabele mišice, ki potrebujejo največ prehrane.

Veda in umetnost je pa iznašla način, ki vsemu temu odpomaga. Vsakdo, ki nosi sedaj kako obvezo, ali pas zoper kilo naj bi enkrat ZASTONJ poskusil takozvano PLAPAO metodo, ki je najbolj umetna, logična in uspešna pri domačemu zdravljenju kile. Ta način je že svetovno znan.

PLAPAO BLAZINICA, kadar se jo tesno k telesu pritisne, se ne premakne s prostora, vsled tega tudi bolnika nič ne teži. Ta blazinica je mehka kot žamet, lahka pri nošnji in po ceni. Rabite je lahko med delom, ali počitkom. Nima nič jermenov, privez, ali trakov.

Učite se torej kako je mogoče ustavljati naravnim potom odprtino utrganja (kile) da Vas isto ne bo vedno težilo. Pošljite svoje ime in naslov še danes na naslov: **PLAPAO CO., Block 3267, St. Louis, Mo.**, da Vam pošiljemo ZASTONJ na poskušnjo Plapao in vsa potrebna navodila.

PATENTI

KNJIGA ZASTONJ

Pišite po Slovensko knjigo, katera vsebuje vse potrebne podatke o iznajdbah in patentih. Pišite nam še danes in jaz vam pošljem

KNJIGO ZASTONJ

Jaz imam 30 let skušnje kot advokat za patente in v mojih rokah vaše stvari, ki jih želite patentirati dobe najboljšo pozornost. Pišite še danes v slovenskem jeziku vašemu advokatu na:

A. M. WILSON,
Registed Patent Attorney,
315 Victor Bldg.,
Washington, D. C.

EMIL BACHMAN INC.
BADGES FLAGS BANNERS & CAPS

SLOVANSKA TVORNICA.

2107 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill.
izdeluje

ZASTAVE, BANDERA, REGALIJE, ZLATE ZNAKE

za društva K. S. K. J.

Bodite previdni z denarjem!
Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delajo špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilne uloge

po 3%

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni menjalci nastavljajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam jih bodemo shranili brezplačno.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina. Odprto vsak dan izven nedelj in praznikov od 9. dop. do 3. pop.

THE JOLIET NATIONAL BANK
JOLIET, ILLINOIS
Kapital $150,000.00 **Prebitek $360,000.00**

"$800.— UKRADENIH IZ KOVČEGA!"

Take žalostne novice čitamo skoro vsak dan v listih. Čemu niste bolj previdni s svojim težko posluženim denarjem? Najboljši in najbolj varen na način za noošenje denarja je, poseben, nalašč zato narejeni denarni pas s imenom "Invisible". Glej sliko. Ta pas je narejen iz močnega neprodornega blaga; je jako prikladen, da ga lahko nosite na golem životu.

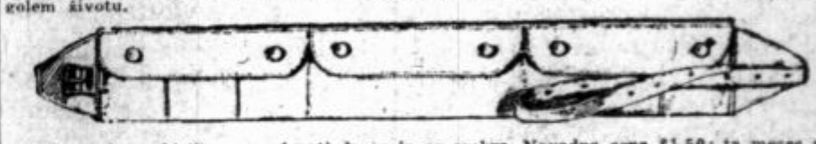

Ta pa ima oddelke za papirnati denar in za srebro. Navadna cena $1.50; ta mesec ga pa prodajemo samo po $1.00; sedem pasov stane $6.00. Kdor misli potovati v Evropo, bi moral imeti en ali več takih varnostnih pasov. Mi jamčimo, da boste zadovoljni. Neodlašajte torej: izrežite ta oglas, pripnite en papirnat dolar zraven in pošljite naročilo na:

ROYAL SALES CO, 137 Pitt St. Dept. 21, New York, N. Y.

DA SE IZOGNETE INFLUENCE

rabite

Juvito, Izboren in Naraven Kričistelec

Disinficira organizem, izčišča ter drži v redu želodec ter kri. Pospešujte redno in lahko čiščenje creves. Odpravlja želodčne ter obistne neprilike, revmatizem, glavobol, bolecine v križu. Ta čudežni pospeševalec moči in urejevatlj sistema je narejen iz samih čistih zdravilnih zelišč; priporoča ga na tisoče hvaležnih oseb. Imejte torej eno, ali več škatelj vedno doma pri rokah; to vam bo odstranilo marsikak zdravnikov račun. Pošljite nam en dolar za eno škatljo, ali pet dolarjev za šest škatelj, za vsako škatlje pridenite posebej 4 cente za vojni davek. Navodilo za tridnevno zdravljenje Pošiljamo **popolnoma brezplačno vsakemu, ki nam piše ponj. Naslov:**

Juvito Laboratory, South Hills, Branch 15 **Pittsburgh, Pa.**

NOVA IZNAJDBA

Ali ste že čuli o najnovejši iznajdbi? Ali ste že videli nove **C. O. Prožne pete?**

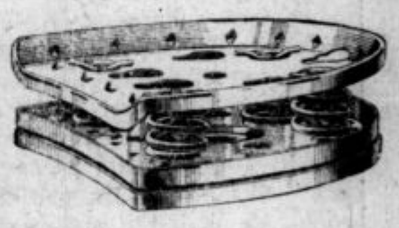

Naša moderna iznajdba, pete s pravimi prožnimi žicami (springs) omogočijo še tako težki osobi, da hodi z lahkoto brez vsakega napora. **C. O. prožne pete** olajšajo bojo onim, ki imajo bolne, ali utrujene noge.

C. O. prožne pete (glej sliko) so narejene močno in lično. Dobe se v vsaki velikosti in vseh barvah. Pritrdi se jih lahko na vsako obuvalo, ker je pridejano navodilo vsakemu paru.

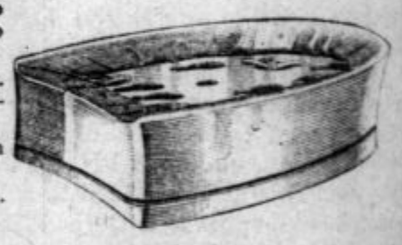

Prožna postelja poživi telo, **C. O. prožne pete** pa zabranijo utrujenost. En korak na **C. O. prožnih petah, je korak v pravo smer.**

Ne odlašajte! Naročite jih takoj! Omenite številko čevljev in barvo. Poskusi enkrat in ne boš več brez njih! **Cena $1.50.**

Iznajdba je patentirana in podjetje popolnoma v slovenskih rokah. Rojaki podpirajte in priporočajte drugim to Slovensko podjetje!

Cena $1.50

C. O. SPRING HEEL CORP. **905 Metropolitan Ave.,** **BROOKLYN, N. Y.**

EDINO JUGOSLOVANSKO RUDARSKO PODJETJE V AMERIKI.

Sedaj se vam nudi prilika postati delničar našega velikega rudarskega podjetja, v katerem je zainteresiranih 1500 Jugoslovanov. Mi imamo 15 mineralnih klemov z odgovarjajočim prostorom za mline. Polegtega imamo 420 akrov patentiranega zemljišča; vsega 710 akrov mineralnega zemljišča, tako da smo po velikosti zemljišča ena največjih kompanij v bjutskem okraju, ki je najbogatejši bakreni okraj na celem svetu.

V glavnem rudniku smo sedaj 500 čevljev globoko. Odkrili smo več rudnih žil, ki so razmerno z globočino jako bogate. Uzorci teh žil kažejo 11odst. bakra, 58 unč srebra razen drugih mineralij.

Meseca novembra smo pri kopanju rova presekali dve novi žili ki sta v mali večji globini sestali v eno žilo, ki je široka tri čevlje in koje mineralizija gre skozi ves rov. Uzorci iz te žile kažejo, da je v vsaki toni za $60. bogastva.

Delo se vrši pod kontrolo izbornega izkušenega inženirja gosp. L. F. Gerdeca.

Naše delnice so sedaj po $2.00 (dva dol.)

Kupite jih sedaj. Stara cena se gotovo ne bo nikdar več vrnila, pač bo pa cena delnic zopet kmalu poskočila ker smo naprave v rovih zelo povečali in razširili ter našli v rudniku zopet bogate kovine. Kupite lahko 50 delnic ali več. Pišite in pošljite denar na:

BUTTE ELK PARK EXTENSION MINING COMPANY

512 FERGUSON BLDG., -:- -:- -:- -:- PITTSBURGH, PA.